

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 26 (79)

TORONTO, Ontario, 1951 m. Birželio (June) mėn. 28 d.

Kaina 10¢

1704
The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa
SAVAITRASTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Atviros kovos dešimtmetis

Kai 1940 m. birželio 15 d. popietę sovietiniai tankai pervaziavo Nepriklausomą Lietuvą, visiškai netiko ir kiekvienas lietuvis juto, kad iškrujų grįžo rusų valdžia, tik su daug biaušesniais metodais. Dėl to tai prieš bolševizmą stoji ne kuri viena klasė, bet visa tauta.

Bolševikai šaukia stoją už darbą klase už laudį, bet aršiuju kovotojų už Lietuvos laisvę priekyje matome tuos pačius liaudies sunus. Kai bolševikai šaukia kovą prieš liaudies priešus, Dandierinas labai taikliai iš jų pasiūlytoja tardamas: "Kad ta liaudis, kad ją biesas, pats didžiausias liaudies priešas!" Tai liūdi, ja pirmųjų deportacijų aukos-tūkstančiai darbininkų, kiemsargių, smulkių ūkininkų; tai liūdi, ja iš tos pačios darbininkijos kilę 1941 m. sukilimo kovotojai, antrosios okupacijos partizanai ir vėlyvesnių kankinimų bei tremimų aukos.

1941 m. birželio 22 d. prieš okupantą bei lietuvių tautos naikintoja stoji visa tauta, be jokių socialinių ar pasaulėžiūrinių skirtumų. Visa tauta tebestovi laisvės fronte ir šiandien. Deja, visiškai vieningai ji buvo tik Tėvynės fronte. Tik ten tėra du veiksniai: okupantas ir lietuvis. Tuo tarpu išviliojo, kovos atoslūgį, reikiąsi nepageidaujamų reiškinų. Vyksta ginčai dėl dalyvavimo tvarkomuosiose organuose, kai turėtų vykti varžybos dėl nuveikto darbo. Dėl teisės dalyvauti viename ar kitame organe nuolat varžomasi, tam eikvojama daugybė energijos ir laiko, taip reikalingo pozityviam darbui, kuris dažnai apleidžiamas.

Kai apie tai pagalvoji, kyla klausimas ar ir 1941 m. birželio 23 d. bei sekančiomis dienomis taip buvo varžomasi dėl vietos prie kulkosvaizdžių bei dalyvavimo slaptose posėdžiuose raundonarmiečiams aplink slankiojant. Juk, ne kas pirmininkaus ar kas posėdį sušauks, tada buvo ginčijamasi, bet sprendžiama, kaip nuveikti vieną ar kitą uždavinį. Lėmė ne grupinė ambicija, bet tautos reikalas ir visko mas tas buvo darbas.

Kai apie tai pagalvoji, kyla klausimas ar ir 1941 m. birželio 23 d. bei sekančiomis dienomis taip buvo varžomasi dėl vietos prie kulkosvaizdžių bei dalyvavimo slaptose posėdžiuose raundonarmiečiams aplink slankiojant. Juk, ne kas pirmininkaus ar kas posėdį sušauks, tada buvo ginčijamasi, bet sprendžiama, kaip nuveikti vieną ar kitą uždavinį. Lėmė ne grupinė ambicija, bet tautos reikalas ir visko mas tas buvo darbas.

Visos tos pagrindinės svajonės betgi labai greitai sugriuvo, kai liaudies seimui buvo padikuota pasiprašyti priimamiems į sovietinių respublikų seimą, kai inkorporacija buvo pagaliau patvirtinta rugpjūčio mėn. 3 d. Ankščiausios Tarybos aktų, klesfinčiai Lietuvai buvo pastatytas uždavinys "pasivyti" ubagiškojo skurdą "broliškasias respublikas", kai prasidėjo siaubingas NKVD teroras, žmonių gaudymas naktimis, kankinimas, tremimai ir visą ūkį sugriauanti nacionalizacija.

Tauta dejavo, kentėjo, ilgėjo si laisvės bet išeities nematė ir pagrindinė kiekvieno lietuvių svajonė buvo išlikti kuo ilgiau laisvam, išlikti tol, kol pakitės tarptautiniai santykiai ir bus įmanoma atvira kova dėl laisvės. Kas nebeturėjo vilties ilgiau išlikti krašte ar kam pasitaikė proga, spruko į Vokietiją, vis su ta pačia mintimi — neilgam, ilgai taip negali tęstis!

Šių nuotaikų vaisius buvo aktyvistų kovos organizacija, atviriavusi Vokietijoje ir visai slapta Lietuvoje. Nors tokios grupės kairių pasireiškė apgrobdamos bolševikų sandėlius ar transportus bei šiaip kur pasireiškėdamos prieš okupantus, tačiau tai nebuvo dar kova. Tai buvo tik tylos pasipriešinimas ir pasiruošimas ateities kovai, kaupimas priemonių.

Savęs saugojimo, laukimo ir ruošimosi periodas pasibaigė su vokiečių rusų karo pradžia. Tai buvo momentas, kurio buvo laukiama, ir kurį buvo dedamos visos viltys, nes kitiškai išsibėgėjimo kelio niekas nematė ir jo nebuvo.

Ne įvykių eiga čia norėjom priminti, bet faktą, kad 1941 m. birželio 22 d. ankstyvą rytą prasidėjęs karas išjudino visą lietuvių tautą žūtūbinei kovai, kuri ir iki šiol tebetviasi. Tą pačią dieną sukilė visas kraštas. Tūnojo kur susitraukus, savęs saugojimo "politika" tą dieną buvo mesta ir jau prie jos negrįžta. Tauta tą dieną pasisakė kovojanti dėl laisvės ir iki šiol tebekovoja. Nenumarino tos kovos net antroji okupacija. Ją tęsia su ginklu rankose gieri partizanai, o žodžiu ir tremtiniai.

Bolševikai šaukė, ir dabar tebešaukia, kad ir Lietuvoje vyksta klasinis persilaužimas, kad dvarininkiniai buržuaziniai sluogsnį pakeitėsi darbo klasė. Kalba taisytiškai sakiniams, toms pačioms sąvokoms, kaip buvo kalbama Rusijos 17-20 m. re-

Pereitą savaitę, po kelių savaitių įtempto laukimo, visuose tarptautiniuose neramumų bei klapatų laukose praplūpo naujaisėjimais, kuriuos galima būtų trumpai apibūdinti, kaip diplomatinis ėjimas savo geros valios ir taikos troškimo demonstravimų lenktynėse.

Paryžiaus konferencijos nutraukimas buvo pirmasis ėjimas šia kryptimi vakariečių. Maskvai visai to nelaukiant, 3 užsienių reikalų ministeriai praeitą ketvirtadienį pareiškė Gromyui, kad, kai Sovietai atmeta visus siūlymus, nemato prasmės toliau derėtis dėl 4 didžiųjų konferencijos darbotvarkės ir palieka tą išspręsti patiems užsienių ministeriams, jei Višinskis atvyks liepos 23 d. į Vašingtoną. Gromyko po to dar pasakė 2 val. 40 min. trukusią kalbą, kalte suversdamas vakariečiams. Taip 74-tas posėdis ir užbaigė konferenciją.

Beabejo, nebe ryšio su šiuo vakariečių ėjimu Maskva pasiūlė sustabdyti karo veiksmus Korėjoje ant 38 paralelės, išvesti svetimtas kariuomenes ir suaukti konferenciją Korėjos klausimui sutvarkyti. Siūlymą paskelbė sovietų atstovas Saugumo Taryboje ir jos dabartinis pirmininkas Malikas praeitą šeštadienį pasakęs per JTO radio taikos šaukimo kalbą, kurią jis pats net 6 valandas atsidėjęs studijavęs ir kuri buvusi patvirtinta Maskvos. Tai buvo pirmas atsitikimas, kad sovietų atstovas kalbėjo per JTO radio ir siūlymas visus sujaudino. Tačiau tuojuo pat iš visur pasigirdo rezervų bei abejonių dėl Maskvos siūlymo nuosirdumo, kai dar taip neseniai visi vakariečių siūlymai ir primini-

mai buvo atmetami arba praleidžiami negirdomis.

Beabejo, dėl šio siūlymo dar bus daug kalbų, pasitarimų ir tt., bet nėra jokios abejonės, kad pirmasis tikslas, kurio sovietai siekia šiuo savo žygiu, yra noras parodyti, kad taikos siekimo pionieriai yra sovietai. Bet išidėmėtina, kad tuo pat metu, kai Malikas kalbėjo Naujorke, Peipingo radio skelbė, kad Kinų kariuomenės uždavinys išvyti prieš iš Korėjos. Yra visiškai aišku, kad paliaubos iš sovietų ir Kinų pusės bus surištos su visa eile sąlygų, greičiausia su Kinijos išleidimu į JTO, su Formozos ir Japonijos taikos sutarties klausimais, dėl kurių, žinoma, sunku bus susitarti, o Maskva po to džiaugsis galėdama skelbti, kad štai mes ir visas "tikrai demokratinis" pasaulis trokštama taikos,

ja rūpinamės, o kapitalistinis imperialistinis pasaulis nesukalbamas ir užtai gaus, kas jam priklauso. Maliko visa kalba buvo bolševikinės "taikos" propagandos eilinis numeris, ir pasauli sujaudinęs paliaubų pasiūlymas, neabejotinai, yra tos pačios rūšies reiškinys. Juk vieną kartą Maskva tokį siūlymą jau buvo paskelbusi, tik kiek platesnį. Tuo tarpu Maskvoje paskelbtas Maliko kalbos tekstas, bet jokių komentarų.

Korėjoje tuo tarpu nieko nepasikeitė. Tiesa, laukimas, kad karo metinėse, ši pirmadienį, raundonieji pradės naują tretįjį didįjį puolimą, nepasiteisino. Vakariniam fronto ruože jie puolė tą dieną net 5 kartus, bet tai buvo tik vietinio pobūdžio puolimai. Reikia manyti, kad puolimas atidėtas. Tik neaišku ar ryšys su Maliko siūlymu ar dėl to, kad nespėta pasiruošti.

Irane padėtis taip pat labai įsitempė. Kai atvyko iš Londono Britų bendrovės delegacija, užpraeitą savaitę Irano pastatė derybų sąlygą, kad visos pajamos už naftą būtų įnešamos į Irano Taut. Banką, kad 75% jų turi tekti Iranui ir kad sumokėta būtų nuo kovo 20 d. Bendrovė pereinusi savaitės pradžioje pasitūlė kompromisą, kad ji sumokės Iranui 10.000.000 svarų sterlingų tučiuojais, o toliau mokės kas mėnuo po 3.000.000 ir kad tos sumos būtų laikomos avansu ateities mokėjimų, kokie derybose bus sutarti. Irano specialioji naftos komisija nenusileido nei kiek, tad bendrovės delegacija išvyko.

Padėtis susidarė labai paini. Irano vyriausybė paskelbė perimanti visas naftos įmones, bet pasitenkino išskaidama virš centrinio biuro savo vėliavą, o demonstrantų minia Abadane išdaužė britiškas iškasas. Perimti eksploataciją ir savo rąkas irančiai negali, nes neturi tam tinkamų žmonių. Taip nafta ir dabar tebeteka ir britų tanklaivius. Iranas tik reikalauja, kad laivų kapitonai, išgabendami naftą, pakvituotų ją paimą iš Irano Naftos B-vės. Tie tai padaryti atsisako, bet pakvituotą išvežtą naftą, kurios savininkas neaiškus, o vienas laivas išvyko visai be pakvitavimo.

NAUJAS SOVIETŲ "TAIKOS" ŽYGIS

"Skatinti ir kovoti dėl Lietuvos laisvės" — PAREIŠKĖ LP GRUPĖS PIRMININKAS VACLOVAS SIDZIKAVSKAS

(Naujorko bendradarbio ALMAUS)

Neseniai susikūrusios Lietuvių Patiriamosios Grupės prie "National Committee for a Free Europe" valdyba: V. Sidzikauskas, K. Bielinis ir A. Trimakas, praeitą savaitę savo laikinose patalpose Naujorke, susirinkusiems lietuvių laikraštininkams pareiškė antraštę: "Pareikšti svarbiausių grupės tikslų, kuriame patvirtinama Lietuvos kuo greitesnis Lietuvos Pasaulio Bendruomenės susikūrimas. Blogas oras ir "laiko stoka" ir 2-ji lietuvių spaudos konferencija teileido atvykti "Darbininko", "Dirvos" ir "Tėviškės Žiburių" korespondentams.

Pirm. V. Sidzikauskas plačiau apibūdino pasaulio spaudos paskelbtą žinią, jog birželio 19, Vašingtone, "antikomunistiniai ir antifašistiniai Čekoslovakijos, Estijos, Lietuvos, Vengrijos, Lenkijos, Rumunijos ir Jugoslavijos pabėgėlių vadai, JAV-bių užsienių reikalų ministeriui Dean Achesonui bei Prancūzijos ir Jungtinės Karalijos ambasadoriams įteikė memorandumą, kuriame prašoma, įvyksiančioje Keturių Didžiųjų konferencijoje išskirti Sovietų pavergtų tautų išlaisvinimo būtinybę".

Ta proga, įvykusioje Vašingtone spaudos konferencijoje egziliiniai vadai priminė jų kraštų esamą "tragiką situaciją", nurodydami, kad tik ji yra "pagrindinė dabartinio pasaulio esamo įtempimo priežastis".

"Memorandume mes reikalaujame — pareiškė jį pasirašiusis VL Iko vardu Vaclovas Sidzikauskas, — remdamesi savo tautų taip skaudžiai pažeistomis teisėmis — atitraukti Sovietų kariuomenę bei jų agentus, kuriuos jie įvedė II pasaulinio karo išdavijoje bei restauruoti pagrindinius žmonių laisvės ir žmogaus teisės principus, tarptautinėje kontroleje praversti laisvės rinkimus".

Buvo nurodyta, jog minėtame memorandumė pasirašiusios tautos ir valstybės yra nepaprastai svarbus faktorius pasaulio "įtampos lygsvaros" išlaikyme, kaip tuo tarpu didžiosios pajėgos, atsprendimų norėtų būti, neužimponuoti. Ne sprendėjų, o darbininkų reikia.

1941 m. birželio 22 d. pastulatas vienas: gėlbėti tautą ir pavergtą tėvynę vieningu darbu. Varžybos ir ginčai dėl dalyvavimo "štabus" — ne to testamentas dvasioje! Jo dvasia: sučiupk ginklą, pasirink tinkamą postą ir veik, bet kuomažiausia posėdžiauk.

rod, tebesiremia "Balance of Power" doktrina.

Spaudos konferencijoje kalbėjusių šios pabėgėlių grupės sekretorius Dr. Juray Slavik (čekas), užsieniečiams žurnalistams išaiškines memorandumą patvirtino žinias, jog iš Vengrijos, Lenkijos ir Čekoslovakijos žmonės masiškai deportuojami į Sibirą. Ypač katalikiškoji Vengrija šio vežimo esanti skaudžiai paliešta.

Tikimasi, kad šis pabėgėlių grupė, bendradarbiaudama su kitomis ir su Laisvosios Europos Komitetu, ateityje susiburs ir "Iron Curtain League", sudarydamos, tarytum, Jungtinių Tautų regionalinį padalinį. Liepos pradžioje, Vašingtone, lietuvių patalpose bei vadovybėje, numatoma sekti pabėgėlių vadų konferenciją, kurioje bus aptarta ideologinės gairės — išsiaiškinta ar kovojama prieš pasaulinį komunizmą ar prieš rusiškąjį imperializmą ir pan. Kaip žinoma, tai tebea aktyviai svarstoma Amerikos inteligentijoje, bet iki šiol jie patys nėra pasiekę tvirto šio reikalo nusistatymo.

P. Sidzikauskui baigus, eilė klausimų. Į klausimą ar LPGrūpė yra tos pačios nuomonės su prof. K. Pakštu "Vidurio Europos Federacijos" reikalu, V. Sidzikauskas atsakė, manąs, mūsų žinomas geografas "užbėgęs už akių", palaidojęs mažas valstybes, jas sujungęs po viena vyriausybę, parlamentu ir tt.

Apie pora valandų užsitęsusi konferencija praėjo nuosirdžioje pasitikėjimo dvasioje, susitariant, kad sekanti mėnesinė lietuvių žurnalistų Naujorke spaudos konferencija įvyks liepos 14 d., 12 val., šeštadienį, kuriai tikimasi didesnio lietuvių "taip gausingos" spaudos dėmesio.

Suimami komunistų vadai

Kai pagaliau pasibaigė pamerktųjų 11 komunistų vadų byla ir vad. Smith įstatymas, kuriuo remiantis jie buvo pamerkti, buvo pripažintas konsituciniui, JAV saugumo organai pasijuto drąsiau ir valymą tęsia toliau. Birželio 20 d. buvo suimta nauja kom. vadų grupė — 16 Naujorke ir 1 Pittsburg. Visi jie kaltinami ta pačia konspiracija, kaip ir anie 11.

Suimtųjų tarpe yra Wilhelm Wolf Weinstone, komunistų partijos švietimo bendradarbis, politbiuro narys, gimęs prieš 53 m. Vilniuje — oficialiai skelbiama: "Vilna, Russia", — atvykęs į JAV prieš Didįjį karą.

Esą svarbu, pirmiausia — taip maną daugumas pabėgėlių vadų — iškovoti bendromis jėgomis išsilaivinimą iš sovietų vergijos. Patogiausia 'tai pasiekti, siekiant išsilaivinimo tautinių pagrindų, nors savaime aišku, jog prieš II pasaulinį karą turėto absoliutaus nepriklausomumo šios grupės valstybės jau nebeturėsiančios.

Savo veiklą LPGrūpė pradėjusi aktyviai įsijungdama į plačią antikomunistinę akciją. Greitu laiku tikimasi lietuviškosios programos per "Laisvosios Europos siųstuvą" Miunchene, rušiamasi įjungti savo narį į "Mid-European study center", bet vienu svarbiausių savo užsimojimų grupė laikanti "išlaikymą lietuvių pabėgėlių potencialu". Tam tikslui numatoma visa eilė stipendijų studentams ir net baigiami kartu su kitais, drąsus planai, suburti pabėgėlius studentus į vieną aukštąjį mokyklą.

Į klausimą ar PLBendruomenės ir LPGrūpė veikia kryžiuotūs, Sidzikauskas mano, jog LPGrūpės darbas vyksta daugiau valstybinėje-politinėje plotmėje, o Pasaulio Lietuvių Bendruomenės būtų grynai tautinėje. K. Bielinis prikišo lietuviams didelį nepasankumą bendruomenę organizuojant, taip pat ir spaudai, prisimindamas tik "Nepriklausoma Lietuva", Kanadoje, kurį daugiausiai šiuo reikalu rašanti (? Red.).

Apie pora valandų užsitęsusi konferencija praėjo nuosirdžioje pasitikėjimo dvasioje, susitariant, kad sekanti mėnesinė lietuvių žurnalistų Naujorke spaudos konferencija įvyks liepos 14 d., 12 val., šeštadienį, kuriai tikimasi didesnio lietuvių "taip gausingos" spaudos dėmesio.

Suimami komunistų vadai

Kai pagaliau pasibaigė pamerktųjų 11 komunistų vadų byla ir vad. Smith įstatymas, kuriuo remiantis jie buvo pamerkti, buvo pripažintas konsituciniui, JAV saugumo organai pasijuto drąsiau ir valymą tęsia toliau. Birželio 20 d. buvo suimta nauja kom. vadų grupė — 16 Naujorke ir 1 Pittsburg. Visi jie kaltinami ta pačia konspiracija, kaip ir anie 11.

Suimtųjų tarpe yra Wilhelm Wolf Weinstone, komunistų partijos švietimo bendradarbis, politbiuro narys, gimęs prieš 53 m. Vilniuje — oficialiai skelbiama: "Vilna, Russia", — atvykęs į JAV prieš Didįjį karą.

Britai deda visas pastangas, kad naftos gamyba iš jų rąkų neištruktų. Bendrovės vadovybė, nors dar neturi pasiūlymo iš Irano, kalbina savąjį personalą likti dirbti Irano Naftos B-vėje toms pačioms sąlygomis. Pačioje Britanijoje būkštaujama, kad visoje šioje byloje esą amerikiečių naftos bendrovių slapty intrygų, kurios taiknoms užimti britų vietas. Kai šis priekaištas buvo iškeltas Britų parlamente, anos bendrovės tuojuo padarė pareiškimą, kad jos nesą suinteresuotos ir net Irano prašomos jokios pagalbos neteiksiančios.

Britų piliečių Irane esą dar apie 3000, jų tarpe 150 moterų ir vaikų. Vyriausybė tebeprasidėjo savo piliečių gyvybę ginsianti visomis priemonėmis, savo Vid. Rytų pajėgas laiko paruoštas, laivai tebepatruliuoja Persų jlančioje ir dar naujų ten atplaukia — iš Korėjos fronto atsaukietieji laivai vyksta "namo" ne artimiausiu keliu per Panamos kanalą ir Atlantą, bet per Persų jlančią. Kai parlamente Morrissonas buvo paklaustas, kokių komkrečių priemonių vyriausybė žada imtis savo krašto interesams ir piliečiams apsaugoti, jis nieko neatsakė. Jau aišku, kad tuo tarpu D. Britanija pasitenkinus byla

Europos gynyimo organizavimas sunkiai eina. Viduržemio jūrų srities vado klausimu taip ir nesutariama. Eisenhoweris Pietų Europos vyriausiu vado paskyrė JAV admirolą R. B. Carney, 6 laivyno vadą, laikomą specialistu kovos su povandeniniais laivais bei kelių apsaugos. Tos srities oro pajėgų viršininku paskirtas amerikietis, o sausumos — italas. Kas vadovaus laivynui, dar neaišku.

Tuo tarpu paskelbta, kad sąjungininkai siūlo V. Vokietijai sudaryti 250.000 armiją, tokiam atvejui žadėdami "peržiūrėti" okupacines išlaidas, kurios dabar siekia 9 milijonus DM metams, bet vokiečiai vis tyli ir norėtų, kad pirma būtų palengvintos okupacines sąlygos.

Prancūzijos rinkimai davė neblogų vaisių valdančioms partijoms, kurios susiblokovę gavo 382 vietas iš 625, bet stipriausia partija išėjo de Gaulle, gavusi 118 vietų. Komunistai prikišo 79 vietas, begavo 103, bet jų surinktas balsų skaičius rodo, kad Prancūzijai komunizmo pavojus dar toli gražu nepraejęs. Kas sudarys vyriausybę, tuo tarpu dar neaišku, partijų vadai tebesitaria.

Vengrijos bažnyčios galva arkivyskupas Groesz ir kiti 3 kartus su juo kaltinti panašiai, kaip kadais kardinolas Mindszenty, nu-teisti kalėti iki gyvos galvos. Arkivyskupas kaltinamas rengęs sąmokslą vyriausybei nuversti ir grąžinti Habsburgus. Teisme jis prisipažinęs. Dar 5 kaltinamieji bus teisiami šiomis dienomis.

JAV atstovų rūmai priėmė \$7.200.000 naujų mokesčių bilių, asmeninius mokesčius pakeliant 12½%. Galutinas sprendimas priklausys senatui. MacArthur bojuje apklaušinėjimas baigtas ir netrukus laukiama senato komisijų sprendimo. Kongresas pagaliau priėmė ir prezidentas pasirašė įstatymą badaujančiai Indijai suteikiantį \$190.000.000 pašalų maistui.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of CanadaPrenumerata Kanadoje ir JAV metams \$4.00, pusmečiui \$2.50
Kituose kraštuose metams \$4.50, pusmečiui \$2.50Įmokėję nemaziau \$10.00 skaitomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakaitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

Mažalietuviai dėkoja ir šaukiasi

MLB D-jos Toronto skyrius šiais metais pasiuntė mažalietuviams 40 maisto siuntinių. Visi gavusieji siuntinius atsiuntė padėkos laiškus. Dauguma šių laiškų rašyti taisyklingai lietuviškai, bet pasitaiko ir sunkiau iškaitomų. Pav., Martin Stragies rašo: "Su dideliu šaukzmu priėmiau Jūsų didei brange dovana kore jus man iš Auslieferungstelle Bremen prisotet. Didei szirdingai pasidekavojų ir neisimau kaip aš jums galu gerai padaryti. Teseknoje jums Weßpatz Devas ir tesutenka jums sveikata". Kad jį lietuviškas raštas būtų gavėjų supraistas, jis kitoj pusėj pakartoja tą pat vokiškai.

Laukininkas Otto Naujoks taisyklingai lietuviškai rašo:

"Kokį džiaugsmą Jūsų siuntinėlis mano šeimos tarpe sukėlė, sunku man aprašyti, tik tiek pastebiu, kad dabar žinome visi mes ir vargą patekusieji, kad mūsų broliai ir seserys užjūriuose nepamiršo, remia mus ne tik burna, bet ir veiksmais. Kad aščiau matytų, kokią pagalbą mums Jūsų siuntinėlis suteikė, noriu paminėti kiek pašalpos gaunu pragyvenimui. Štai, vienam šeimos nariui moka man darbo įstaiga į savaitę 7.50 DM., tai būtų bemaž 3.30 dolerių. Nuo tos pašalpos reikia maisto, aprangų, ugniakuro ir nuomą sumokėti. Su šitų prekių kaina paskutiniu laiku yra visai nepastovi, viskas bringsta, tik pastovi yra mūsų pasą. Tikrai, kad po didelių vargų ir mėginimų Dievas leis sulaukti ir mums laimingesnį rytojų, gražius mums mūsų tėvynę, kad galėtum atsiųgti už visokeriopą pagalbą, kurią sulaukiam ir dar sulauksime".

Buvęs stambus prekybininkas Martynas Labutis iš Silutės, gražiai taisyklingai parašo ilgus laiškus. Jis buvo turtingas žmogus, žymus vietos veikėjas, apdovanotas Gedimino ordinu ir Šaulių Žvaigžde. Dabar jis viską praradęs gyvena kaip elgeta. Pats nebegali dirbti, nes turi 78 metus. Vienas mūsų skyriaus narys, taip pat buvęs Šaulių Žvaigždės kavalierius, pasiuntė Labučiiui dar vieną maisto siuntinėlių ir užmezgė su juo ryšius laiškais.

Sušelpa maisto siuntinėliu Marta Mecklenburger mums rašo vokiškai:

"Am 9 April 1951 erhielt ich ein Paket mit Ihnen Absender. Ich kenne den edlen Spender nicht. Wie dankbar und erfreut ich ueber diese Kostbare Gabe bin, weisz Gott allein."

Wieder hatte ich Tage des Herzeleids, alte Wunden blute-

ten. Am 7 April war meines Sohnes Geburstag. Er muszte so jung von mir gehen".

Ponia Mecklenburger kilimo yra vokiečių ir lietuviškai visai nemoka. Jos sūnaus lietuviška pavardė Vilmantas. Jis buvo menininkas ir žurnalistas iš susidomėjimo pakropo ir lietuviškumą ir vedęs žinomo liet. veikėjo Jagomasto dukterį, pasidarė karštas lietuvis patriotas, išsivadėję visų vokiečiams teikiamų privilegijų ir pagaliau Vokietijos, vėrtė didžiausiu vokiečių priešu, o lietuvių draugu ir Lietuvos garbintoju. Repatriavo kartu su Jagomastais į Lietuvą 1941 m. (Vokietijos didybės metu!). Vokiečiams užėmus Lietuvą, kartu su Jagomastų šeima buvo sušaudytas. Ši moteris virš 70 m. amžiaus prarado viską, kas jai brangu. Ji savo sūnų paauguko Mažosios Lietuvos laisvės kovoje.

Kita moteris Anna Kybelkštis, neitraukta į ML Tarybos mums prisiųstą šelpiamųjų sąrašą, rašo: "Vargo ir bėdos prispausta šaukiuosiu Jūsų malonės ir pagalbos. Mielai tautiečiai aš su mano šeima esu iš Klaipėdos miesto, turio vyrą silpnos sveikatos, tris mažus vaikučius, pati irgi per karą esu nusilpusių nervų. Aš noriu Jūsų malonės prašyti gal ir man galėsitė atsiųsti kokią pagalbą iš rūbų, avalynės ir maisto, būčiau Jums amžinai dėkinga su savo šeima. Mes esame prieš metus atėję iš rusų zonos, esame viską praradę, nieko negalėjome perkirsti su savimi. Džiaugiamės, kad tik galėjome vaikučius persigabenti. Todėl dabar neturime nieko iš rūbų, o nusipirkti neįmanoma, nes iš jų pora markių nei duonai neužtenka nusipirkti, vaikučiai maži, pradeda tik mokyklą."

Aš maldauju Jūsų Draugiją ašaromis. Dėl Dievo meilės gelbėkite mano šeimą nors kiek. Už Jūsų geras širdis galėsime mes Dievo maldauti Jums geros sveikatos ir pasisekimo Jūsų gyvenime. Turiu Jums pasitikėjimą ir laukiu nekantriai Jūsų malonės."

Skyriaus valdyba š.m. birželio 10 d. posėdy nutarė šiai moteriai ir dar kiti pasišęsti po Care pakietėli. Į visus mažalietuvių laiškus nėra galimybės nei atsiųgti nei jiems atsakyti.

Materialinė parama priklauso nuo Dr-jos turimų lėšų, o lėšos priklauso nuo Dr-jos narių aktyvumo ir visuomenės duosnumo. Kad sudarytų šiek tiek lėšų Draugijos Toronto skyriaus valdyba nutarė padaryti viešą rinkliavą, kurios vieta ir laikas atitinkamai bus paskelbta.

P. L.

PABALTIJYS VĖL GYVUOS

UŽTIKRINO JAV VIESOSIOS OPINIJOS VADOVAI NAUJORKE

(Naujorko bendradarbio Almaus)

Birželio liūdnosios suktakties proga senatorius Herbert H. Lehman, demokratų tuzas, Izraelio rėmėjas, bet vienas samonin-giausių Amerikos valstybės vyrų, senatorius Owen Brewster, tiek karščiavęs MacArthur'o byloje, respublikonas ir "krikščioniškosios" Amerikos šalininkas bei didelis DP katalikų, tad ir lietuvių daugumos draugas, Ed ward O'Connor, — visi jie užtikrino, kad laisvė netrukus sugrįš į teroro kamuojamą žemę. Lygiai kaip gubernatorius Dewey savo proklamacijoje, skelbiančioje "Baltijos Valstybių Laisvės Dieną" Naujorko 14 ml. valstijoje pakartojo mums taip brangius žodžius: "...they will be soon delivered from oppression and regain their freedom"...

Laisvosios Europos Komiteto atstovas, tebeaidint 4000 pabaltiečių minios ovacijoms, pritarrė ten. Am 7 April war meines Sohnes Geburstag. Er muszte so jung von mir gehen".

Laisvosios Europos Komiteto atstovas, tebeaidint 4000 pabaltiečių minios ovacijoms, pritarrė ten. Am 7 April war meines Sohnes Geburstag. Er muszte so jung von mir gehen".

NAUJAS INFORMACINIS LEIDINYS

Neseniai išvydo pasaulį "Buletin Lithuanien" 20 pusl. baldžio-gegužės mėn., leidžiamas prancūzų kalba, Service d'Information et de Documentation, kurio redaktorium yra Stasys Bačkis, lietuvių atstovas Paryžiuje. Tai įpėdinis "Questions Lithuanien", spausdinto rotatorium ir išėjusio 33 kartus.

Leidinyso daro gero įspūdžio. Viršelis kuklus, po antrašte Vytis, rodąs leidinio oficialumą. Tame pat psl. leidėjo credo pastebima, kad nūdieniai viso pasaulio kovų žaidžrai yra susiję.

"Pabaltijys labiausiai prasikišęs prievartiniam sovietinimui, todėl iš jo galima suvokti, kas dėsio su kraštais, patekusiais sovietuosa. Satelitai yra pakelyje visiško pavergimo ir įjungimo. Nūdieniai įvykiai Čekoslovakijoje tat geriausiai iškina. Štai kodėl sovietiniais ir kovojančios Lietuvos įvykiai, dokumentai ar šiaip medžiaga yra visuotinio pobūdžio. Biuletinį leiddami tenorime patarnauti įvykių visumai suprasti".

Įvadas yra įtikinantis, geras. Būtų gera, kad redaktoriųsi kituose numeriuose toje pat vietoje pasiskaitytų ne vien dėl Lietuvos praeities, bet ir ateities: Lietuvos nepriklausomybė—būtinybė, nes laisvė nedaloma; didžiausias nusikaltimas — genocidas turi būti ne žodžiais, o veiksmu pasmerktas; lietuvių tauta, verta būti laisva ir tt.

Dokumentų skyriuje telpa min. P. Žadeikio notes Trygve Lin, 1950. X. 4. ir Nasrollah Entezam, palydinti VLIKo memorandumu, kuriame aptariamas Lietuvos pavergimas ir genocido klausimas. Be to, dokumentų skyriuje dar yra ALT, 1951. I. 8. raštas Dean Achesonui. Šie dokumentai lietuviams jau žinomi, tad ties jais nesustosime, o paliesim Lietuvos okupacijos atvaizdavimą.

Kolchozai Lietuvoje

Virš šešių puslapių užima skyrius: Kolchozai Lietuvoje, kuriame įterpti keli straipsniai: Žemės ūkis Lietuvoje prieš 1939 m., Kolchozų organizacija Lietuvoje, Kolektyvinio žemės ūkio lygmuo.

Pirmame straipsnyje pateikiama bendri duomenys apie Lietuvos žemės ūkį. Jame pasigenda prieškariinių duomenų, kurie parodytų didesnę pažangą negu 1926-1930 m. Pabaigoje pastebima, kad bus grįžtama prie žemės ūkio sistemos. Menu, kad kituose NNr. rasime pilnesnį Lietuvos žemės ūkio vaizdą ir jo pažangos aptartį.

Kolchozų organizacija Lietuvoje, ilgesniame straipsnyje, pirmiausia nurodoma, kad 1949. II. 10 tebuvo sukollektyvintų ūkių 5.8%, kai 1950 m. spalio mėn. jie apėmė jau 80% žemės ūkio ploto. Praėjusiais metais, liepos mėn., Lietuva padalinta į 4 sritis: Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Klaipėdos. Kiekvienoje apskrityje rajone esąs rajkomas, išlaikąs agitollektivą 200-500 propagandinių, politines mokyklas ir MTS (mašinų-traktorių stotis), kurių apskritys yra po 87-113.

Pradžioje kurti maži kolchozai — 100-500 ha. Pastaruoju metu sutelkiami. Joniško apskr.

111 kolchozų įsprauti į 37. 1000-1500 ha išpuola 100-110 šeimų. Šiaulių apskr. kolchoze "Liaudies kovotojas"—1870 ha, o "Gegužės pirmoji"—2267 ha, kuriame dirbo 126 šeimos.

Kiekvienas kolchozas turįs pirmininką, direktorių ir knyvedį. Darbininkai suskirstyti brigadomis. Visi darbai specializuoti. Atlyginimas mokamas už darbo dienas. Su MTS atsiskaitoma prieš pasidalinimą grūdų ir atidavimą duoklių valstybei.

Agitollektivo uždavinys pristatyti vietos sąlygoms ir vesti propagandą pagal sovietų Auksiausiojo prezidento nurodymus. Kolchozininkų atlyginimas nustatytas 1950. VII. 12 komunistų partijos ir ministrų tarybos potvarkiu. Pašaro kiekiai gyvuliams taip pat įstatymo paskelbti. Planas perteikiamas apskritims, o šie paskirsto kolchozams.

Propagandininkų uždavinys aiškinti kolchozininkams jų pareigas, lankyti šeimas, organizuoti darbus, redaguoti sieninius laikraščius, garsinti stachanoviečius, pasmerkti kenkėjus ir tt.

Straipsnyje nurodoma kaikių kolchozų bloga veikla. Ateityje prašyte prašosi straipsniai apie kolchozininkų ir darbininkų gyvenimą, įpirkimo galią, o kol-

GEDIMINAS GALVA.

GEDIMINAS GALVA.

lektivizacijos išdavos keltinos kiekvienu atveju.

Straipsnyje "Sukolektyvinto žūkių išdavos" nurodoma, kad daugelyje apskričių planai neįgyvendinami. Aptariamas žemės ūkio našumas. Anksčiau, minėdamas kolektyvizacijos išdavų aptartį, turėjau galvoje lietuvių pavergimą, rusų įspraudimą, menką ūkišką pajėgumą, komunistinį terorą, eksterminaciją...

Komunistų propagandos metodai

Tokios antraštės straipsnyje aiškinamas sovietų prisitaikymas Lietuvoje. Pirmiausia plačiai naudojamas netiesioginis metodas, nurodant sovietinio didvyriškumo pavyzdžius kitur. Darbo entuziazmas siejamas su mistika. Neretai primenama "tėvynė", patriotiškams jausmams atgaivinti sovietinėje plotnėje. Nuolat kalbama apie "laimėjimus" kitur.

Kolchozai, geriau atlikę uždavinius, apdovanojami: mašinomis, pinigais ar šiaip gerybėmis. Čia jau viskas susiveda į stachanovizmą.

Daug kur iškeliama moterys ir vadovaujančias vietas ir nuolat raginama įsiričiuoti į stachanovietes.

JAV valstybės ir... Ispanija

Jeigu esama dorybės ar moralės, kuri visur ir visada pasaulyje branginama — tai, be abejo, bus elgimasis pagal dėkingumo jausmą. Tai yra vienintelė dorybė, kurią net gyvuliai turi, pav., liūtas niekad nepamirš jam padarytos malonės, taip pat dėkingumą moka pareikšti dramblių ir meškos. Ši dorybė taip esminiai yra sujungta su žmogaus prigimtimi, kad net laukinės gentys, atmetančios betkokią moralę, nedėkingumą laiko kažkuo šlykščiausiu.

Normos taikomos pavieniams, tautoms ir valstybėms bei jų vyriausybėms.

Štai dokumentuoti faktai mūsų valstybės elgesio su Ispanija.

II pasaulinio karo metu Ispanija buvo neutrali, bet tik teoretiskai, nes praktikoje ji buvo rąsų geru aliantu. Ir oficialiai stodama mūsų pusėje, ji daugiau nebūtų padariusi, kaip laikydama "neutraliai".

Ispanijos negausi ir neapmokytą tinkamai armiją nebūtų buvęs sekminga pagalba, nes kareivių turėjome daugiau nei reikėjo; tai ir keliolika tūkstančių ispanų karių mažai ką būtų tešvė, dargi būtų buvę tik lastas, nes milijonų dolerių būtų reikėję jų apginklavimui, aprėdymui ir maitinimui.

Mūsų šiaurės Afrikos ekspedicija, nuo kurios priklausė laimėjimas ar pralaimėjimas nebūtų ėjusi taip sklandžiai ir be komplikacijų tarptautinėje plotnėje, jei Franco būtų griežtai laikęsis neutralumo. Mūsų pilotai turėjo teisę nusileisti visoj Ispanijos teritorijoje, kur ir kada tik norėjo. Vyriausybė nedarė jokių kliūčių, priešingai, dargi, padėdavo ir leisdamas jiems atkristi ir nuskristi, kaip jie norėjo. Mūsų laivai plaukdavo Viduržemio jūros pakraščiais ties Ispanija be jokio protesto ar trukdymų.

Kaip matyt iš dabar paskelbtų slapty dokumentų — Hitleris dėjo visas pastangas, kad laimėtų Franco palankumą — pataikavo jam ir grąšino — bet be pasekmių.

Ir kai Hitleris mušė į dėkingumo jausmą, už pagalbą, suteiktą naminio karo metu, Franco atsakė visai drąsiai ir atvirai: "Nepadarei nei tu, nei Mussolini tai iš meilės man ir mano tautai, bet tik savo naudai. Kazin, kas kam skolingas tikrą dėkingumą, aš jums ar greičiau, jūs man?" Ir Hitleris nieko nepesė.

Šiandien visiems yra žinomas dalykas, kad Ispanijos pagalba buvo tiesiog mums Avaizdos duota, ir be galo reikalinga. Vienas senatorius atvirai pareiškė, kad jei Ispanija pargalės lėkštės ir nenusivėrė mūsų pusėn, tai bent pagreitino ją gal keliais metais.

Viešai yra paskelbti Roosevelt-

to laišškai Francui, kuriuose buvęs prezidentas dėkoja Ispanijai už milžinišką pagalbą, ir iškilmingai pradža amžiną dėkingumą Amerikos tautos ir vyriausybės.

Pasibaigę karas. Susirinkome S. Francisko. Vietoj svarstyti spiginančius tarptautinius reikalus, klausėmės įžulios Gromytikos tirados, kurs susirinkusiems drįso pareikšti Stalino įsaką, kad visos valstybės privalo nutraukti diplomatinius santykius su Ispanija, ir jokių būdu neprileisti jos prie tarptautinių svarstymų.

Ir, gėda prisipažinti, — nei vienas balsas neatsiliepė ginti teisybės ir tiesos, kad nors garbė apgynus. Ir mūsų atstovas, gavęs įsakymą iš viršaus, pakluso.

Sis piktas veiksmas prieš Ispaniją yra dvasios akklumas. Net kai praverėme akis, arba tiksliau, tik vieną akį, ir komunizmo grėsmę, ir kai, pagaliau, supratome, kad Stalinas siekia apvaldyti visą pasaulį, net ir tada neturėjome drąsos skirti politinę išmintį, ir užmegzti ryšius draugiškai diplomatiniams su Franco. Juk aišku, kaip diena, kad Ispanija buvo ir visad liks vienas svarbiausių strateginių punktų, ir be jos pagalbos būsim tarsi surištoms rankoms.

Pagaliva, kitų įvalstybių pavyzdžiu, priversti buvome ir nenoromis pasiūsti savo ambasadorių į Madridą. Franco jį priėmė šaltai. Ir nieks jo už tai negali smerkti, nes mūsų pirmąsias nedėkingumas to pilnai nusipelnė.

Nesistebėjau visai, jei Franco būtų atmetęs išdidžiai mūsų siūlymą užmegzti su juo santykius. Jis puikiai žino, kad nūdieniam įtempime mes esame labiau jo reikalingi, nei jis mūsų! Gal ir mes tai suprantame?...

Šią politiką nulėmė keletas priežasčių. Pirmiausia, nusilenkė kvailai ir nedorai taisyklė, kad medžiaginė nauda, ir tai tiesioginė, yra svarbesnė už moralinius saitus. Visą savo etiką suvedė į principą: tas moralu, kas naudinga! ir kas neneša apčiuopiamos naudos, — nors šitai šaukte šauktų pasukti kiti keliu, — yra negera ir atmetina.

Smerkiame Staliną — ir visai teisingai! — kad laikos panašaus dėsno, bet ir patys nuo jo neat-silikame!

Atmetę moralinius principus, ieškodami tik medžiaginės naudos, pasmerkia save netik pavieniai asmenys, bet ir tautos.

Toks nedoras metodas keršija baisyai ne tik kaltininkams, bet ir sekančiais kartais. Visuotinė istorija rodo daug panašių pavyzdžių. Taip buvo su Napoleonu, taip atsitiko su Hitleriu. Atstūmė, paniekino moralinius dėsnius, ir gėdingai žlugo. Tas atsitiks ir su mumis! Jei ir toliau

Ypač didelio dėmesio kreipiama į jaunuo meną ir jos įrikiavimą; pionierių-komunistinį avangardą. Pionierių vadovai apdovanojami diplomais.

Toliau seka kova prieš neištikimą elementą. Čia jau nesitenkina vien propaganda, bet griebsi žiaurumų, kalėjimų, išvežimų, išnaikinimo.

Sis straipsnis gerai dokumentuotas, tik gal pernelyg akademi-niui stiliumi parašytas, kaip ir pirmieji straipsniai, o ypač šis šaukiamis išvadų.

Cia primenu stiliaus klausimą, nes prancūzai ir tokio pobūdžio leidiniuose mėgsta lengvumą, tarčiau žaismingumą.

Geras straipsnis "Penkmetis Lietuvos žemės ūkyje", kuriame palyginamais duomenimis nurodoma, jog 1955 m. gyvulių ūkyje vidutiniškai bus atsiekta tik 56% 1930 m. lygmenis. Betgi šis straipsnis prašosi į skirsnį "Kolchozai Lietuvoje". Jame tikty palyginimai ne vien tautos ūkio, bet ir pavienio gyventojų požiūriu, pabrėžiant laisvės praradimą ir atsidūrimą didžiojoje pasaulio vergijoje.

Šiame skyriuje išspausdinta recenzija knygos "Išlaisvintos Lietuvos ūkis" galėjo tikt "Lithuanie Libre".

Kiti skirsniai

Gana įdomus skirsnys: "Ištraukos iš sovietinės Lietuvos

materializmo ir pragaištingo jojo mišinio su sekuliarizmu kelių žygiuosime.

Prieš 6 metus paskelbė ginklų paliaubas, visą laiką, galima saikyti, klausėmė dėdės Jono įsakymų! Ką jis įsakydavo, mums buvo įstatymas.

Ne tik S. Francisko, bet ir Lake Successe Stalinas per Gromyką, Višinskį, Maliką ir kt. paprastai diktavo, kad ir negatyviai, ko mums nevalia daryti. Kremliaus 54 veto suparalizavo ir sutrupino išmintingus ir naudingus hutarimus vakarų valstybių. Ir net garsiam Niurnbergo teisme, būdami "bešališki" svariabausiems naciams, JAV teisei neleisdamo dokumentinių liudijimų, kurie nors švelniausiai būtų užgavę Sovietus!

Padarėme klaidingą žingsnį Teherane, o po to nuosekliai turėjome kėsti savo akluomo pasėkmes Jaltos, Potsdamo bei įsakė vakardienos... ačiū Dievuliui, kad ne iki rytojaus!...

Argi taip turėjo pasiegti "didžiausias, galingiausias, turtingiausias ir kultūringiausias kraštas" — "aukštos kultūros" įrodymu yra toks nedoras elgesys, tai vėlyk būti bušmenu!...

Yra ir kita priežastis, kodėl neturėjome diplomatinių santykių su Ispanija iki pastarųjų dienų. Ir vėl Stalinas taip įsakė. Bet šiuokart patylosim!

"Negalime palaikyti santykių su kraštu, kur valdo "krūvinas diktatorius".

O, kad jis būtų vienintelis diktatorius, su kuriuo mes nepalaikom santykių! Tai dar būtų bent tariamo pagrindo. Bet labiausiai mus sugėdina faktas, kad palaikėm ir iki šiol palaikome santykius su kitais 7 kraštais, kuriuose diktatūra yra labai griežta, žiauri ir tikrai "krūvina"...

Aiškinasi mūsų Solonai, kad reikia palaikyti savo postus diktatorių šalyse, kad galėtų nepasunkinti pavergtųjų padėties, ir išvengti represijų, kad galėtų gauti tikslios informacijos iš pačių šaltinių, ir net, kad galėtų padėti pogrindžiuji jo anti-komunistiniam veikime... Jei tai tiesa, tai kodėl nepasiegti analogiškai su Ispanija?

Kodėl čia ir ten ne vienodai?!

Dar viena pastabėlė. Nenu-traukėme draugiškų santykių su Portugalija ir ją pakvietėme prisidėti prie Atlanto pakto. O ar ten nevaldo diktatorius Salazaras? Tikras pagrindas toje dylipėje ir prieštaraujančioje politikoje yra tame, kad Ispanija užgavo Staliną, nugalėdama komunizmą, o Portugalija neturėjo keblumų su savo nenaudėliais...

Toliau — jei laikome atstovus

spaudos". Cia, kaip ir visame biuletenyje, matome didelį redaktoriaus kruopštumą žinias tinkamai parenkant bei šaltinius nurodant. Daugumoje žinios imtos iš Lietuvos komunistų organo "Sovietiskaja Litva".

Žinios tvarkingai suskirstytos: komunistų partija, ūkiškas gyvenimas ir kultūrinis gyvenimas. Žinios sudaro vaizdą apie lietuvišką gyvenimą.

Religinis skyrius silpnokas.

Kronikos kaikiuros žinios pilnai tiktų "Lithuanie Libre", kuriame pateikiama VLIKo sudėties, Lietuvos atstovybių, konsulatų; LOK, liet. kultūrinio, moks linų organizacijų adresai visame pasaulyje. Gale laikraščio sąrašas, jų charakteristika ir adresai.

Biuletenis, nežiūrint pradinių menkų paklaidų, garbingai patarnaus lietuvių garsui skleisti. Ateityje, tikiu, ras vietos vienas kitas straipsnis žinomomis pavardėmis iš lotynų pasaulio, nevengiant savųjų. Pradinis žingsnis tvirtas. Linkiu išstvergiam redaktoriui Dr. Stasiui Bačkui ateityje tęsėti gero propagandinio, dokumentinio ir informacinio biuletenio pavyzdį rodant ne vien svetimiems, bet ir saviems.

Prancūzų revoliucionierius Bertrand Barere sakė: "Laisvės medis teatęga, kai jis laistomas tironu krauju. Nelaimė dabar liejamas geriausių lietuvių kraująs iki įvyks teismas tironams. Mūsų propagandininkų pareiga priminti pasauliui, kuria kaina lietuvių tauta perka sau laisvę."

tironų kraštuose ir save pateisiname, tai kodėl vengime užmegsti santykius su Sventuoju Sostu? Nieks visam pasauly geriau nežino, ir tai visai tiksliai ir pilnai bei smulkiausiai ir greičiausiai, kas dedasi raudonojo voro pavergtuose kraštuose, kaip Vatikanas!

Viena valanda pasikalbėjimo su Mons. Montini suteiks daugiau tikslų žinių ir pilnesnį vaizdą įvairių santykių srityse, ir kryptyse visų ten atsidūrusių tautų, nei gaus visi 7 ambasadoriai laikomi jų sositinėse!

Dar vienas — pretekstas — nutraukti arba dabar atšaldyti mūsų santykius su Ispanija!

Esa, "Ispanija varžo, kankina, net žudo ir badu marina protestantus. Koks žiaurus vaizdas! Ar kas girdėjo, kad pas komunistas kas nors būtų nubaustas, kad ir lengvai, vien už tai kad laikėsi savo tikėjimo?! Nebent tik per nesupratimą... ir tai juk jų nebuvo daugiau... kaip keliolika milijonų!... Šaukiami, kad Ispanijoje šimtai tūkstančių protestantų kenčia, kai jų ten išviso tik 6000.

Neseniai du mūsų senatoriai (nekaltaikai) aplankė Ispaniją norėdami iširti protestantų padėti.

Kalbėjosi jie su visais dvasininkais ir tik vienas jų turėjo ką prikišti, būtent, kad jų maldos namai negali turėti įėjimo iš svarbių miesto gatvių. Visi kiti — 46 prisipažino neturį jokių sunkumų, valdžia net nekarta jiems padėjusi statyti ar taisyti maldos namus, jie prileidžiami į visas valdines vietas ir titulus lygiai su katalikais; katalikų universitetai pastarais 2 metais protestantų studentams davė pirmas premijas, mokiniai nekatalikai automatiškai paliausuoti nuo priverstino kitiems tikėjimo mokslo.

Bet nusistatę fanatikai, kaip Oxnain, Shipley, Melish ir kiti senatoriai šaukia, kad tie delagatai buvę paties Franco papirkti ir perspėti, kad jei pasakys tiesą, tai būsią slapta nužudyti!...

Nuostabu, kad piktinamės Franco, jo režimu, netolerantiškumu protestantams, bet užmiršame pav., Svediją, liuteronišką, kur katalikai visai negali užimti koki valdišką postą, kur net krikščiai, jungtuvės ir laidotuvs privalo būti registruojami liuteronų parapijose ir apmokami jų kunigams.

Keista logika ir keistas teisingumo saikas!

Pagal Dr. S. T., sulietuvino J. Vilutis.

— Detroit. — Cionykštis Kana dos konsulas, buvęs ambasados Sovietų Rusijoje tarnautojas ir ten vedęs baletu šokėja, pagaliau gavo persikėrimą. Jo žmona, persikėrimą Rusijoje buvo išgavusi net 1944 m.

Prieš rusiškąjį imperializmą

ATSISAUKIMAS Į LAISVĄSIA PASAULIO TAUTAS

Birželio 3 d. ABN centro komiteto iniciatyva Munchene įvyko gausus 22 Sovietų Rusijos pavergtų tautų atstovų suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo 37 spaudos agentūrų ir laikraščių atstovai, eilės kiti organizacijų ir vokiečių katalikų bažnyčios atstovai. Europos Laisvės Škotų Lyga prisistatė sveikinimu. Suvažiavimas priėmė „Atsisaukimą į laisvąsias pasaulio tautas“.

Atsisaukime skaitome: „Šiandien, kai artėja konfliktas tarp dviejų nesutaikomų priešų — tarp tiranijos ir laisvės pasauliui — kai konfliktas psichologinėje, ideologinėje, politinėje ir karinėje srityse pasiekia kulminacinį tašką, mes laikome savo istorinę prievolę pasaulio dėmesį atkreipti į šiuos dalykus:“

1. Labai pavojinga iliuzija yra nuomonė, kad tarp laisvojo pasaulio ir Maskvos yra įmanomas susitarimas. Bolševizmas, kaip pasaulėžiūrinis agresyvus totalizmas, prieštarauja pats sau, jei atsisadėtų savo agresingumo. Šiandien jis yra prieš alternatyvą arba pasiekti svajonės užvaldyti visą pasaulį, arba kovą pralošti. Tad reikia galvoti ne apie susitarimą ir nekurti sau dviejų pasaulių suartėjimo iliuzijų. Reikia galvoti apie nugalėjimą ir kaip to laimėjimo pasiekti, kad netikėtai patiems nelikus nugalėtai.

2. Kad pasiektų laimėjimą, laisvasis pasaulis pirmiausia turi labiausiai sutvirtinti moraliai ir kariškai, o greta to, žiūrėti, kad savo teisinga ir pasitikėjimo verta politika pasiektų Rusijos pavergtųjų tautų pasitikėjimo. Laisvasis pasaulis turi pasirūpinti, kad už geležinės uždangos sukurtų pavergtųjų tautų antrąjį frontą ir privalo palaikyti jų tautinius išsilaisvinimo sąjūdžius, politines pogrindžio organizacijas ir sukilėlių armijas.

Pirmiausia čia yra laisvojo pasaulio laimėjimo laidas.

3. Kariškai laisvasis pasaulis jau dabar atrodąs pakankamai pajėgus kovai su Maskva. Tačiau jo politika pavergtųjų tautų atžvilgiu esanti reikalinga pastabų, nes turinti negerovių.

„Pirmoji negerovė yra tame, kad laisvasis pasaulis nori nugalėti tik komunizmą, bet atsisako kovoti su rusiškąjį imperializmą. Antroji negerovė yra ta, kad laisvasis pasaulis SSSR laiko politiniu ir tautiniu vienu. Trečioji negerovė išplaukia iš dviejų pirmųjų, būtent, kad laisvasis pasaulis kovos tikslu laiko pašalinimą bolševikinio režimo, bet ne SSSR suskaldymą ir

sukūrimą Rusijos pavergtųjų tautų suvereninių tautinių valstybių.

Rusija turi grįžti į savo etnografines sienas. Estija, Latvija, Lietuva, Ukraina, Gudija, Kazokija, Turkestanas, Siaurės Kaukazas, Gruzija, Azarbeidžanas, Armenija, Idel-Uralas, Sibiras, kaip ir Bulgarija, Rumunija, Čekija, Slovakija, Lenkija, Vengrija, Albanija, o taip pat komunistų pavergtos serbų, kroatų, slovėnų, tautos turi būti laisvos ir joms turi būti garantuotos tautinės valstybės etnografinės ribos.

4. Mes norime perspėti laisvąjį pasaulį prieš kaikiurios rusų išėvių sluoksnius, kurie ištikimų yra antikomunistiškai, bet tebėra ištikimi rusiškąjį imperializmo idėjoms. Jie stengiasi laisvąjį pasaulį įtikinti, kad SSSR tautos nieko daugiau nenori, kaip tik pašalinti bolševikinį režimą, o apie nepriklausomybę nė negalvoja. Šitokis klaidinimas yra labai pavojingas, nes eiti šiuo keliu reiškia prarasti simpatijas visų nerusų SSSR gyvenytojų, kurie ten sudaro 65%.

Mes taip pat perspėjame dėl bendradarbiavimo su buvusiais komunistų kolaborantais, nes tai gali laisvąjį pasaulį diskredituoti tautiškai revoliucinių antibolševikinių pajėgų aktyve.

Mes šaukiame laisvąjį pasaulį vertinti pavergtųjų tautų bičiuliškumą. Šaukiame tu tautų nepaversti savo priešais, palaikant bet kokią rusiškąjį imperializmo formą arba koki nors komunizmo ir bolševikinio imperializmo pakaitalą.

5. Vakarų Tautos! Anapus SS SR įtakos sferos pastaruoju metu eilė tautų — indai, pakistaniečiai, filipiniečiai — pasiekė politinės nepriklausomybės. Argi jūs nesuprantate, kad tokia pat nesulaikoma raida, vadovaujama tautinės nepriklausomybės idėjos, vyksta ir SSSR įtakos sferoje. Tai ir yra tos jėgos, kurių padėdami Jūs galite laimėti savąją kovą. Tik padėdami tautinių išsilaisvinimo sąjūdžių bei sukilėlių armijų antrojo fronto už geležinės uždangos Jūs galėsite neprileisti prie tragedijos užviešpatauti pasauly komunistiniam totalitariniam režimui, laimėjus rusiškąjį imperializmą. Tad kviečiame Jus palaikyti šį antrąjį frontą, be kurio Jūsų laimėjimas neįmanomas.

Nepamirškite, kad dauguma Sovietų armijos, o taip pat satelitų armijų karių — mūsų tautiečiai. Duokit jiems galimybės ko-

voti petys į petį su laisvuojų pasauliui.

Laisvė — tai nepriklausomybė savoje tautinėje valstybėje. Pavergtosios Rusijos tautos laisvė — tai likvidavimas Rusų imperijos, jos suskaidymas ir sukurimas tautinių nepriklausomų valstybių.

Laisvė mylinčios viso pasaulio tautos vienykites kovoję prieš bolševizmą ir rusiškąjį imperializmą už tautų laisvę ir žmonijos laisvę!

H. U.

Kanados lietuvių katal. suvažiavimas Toronte

Kanados Lietuvių Katalikų Veikimo Centras š.m. liepos mėn. 28-29 dienomis šaukia Toronte antrąjį Kanados Lietuvių Katalikų suvažiavimą, kuriame bus nagrinėjami svarbiausieji ir aktualieji Kanados lietuvių katalikų reikalai, numatomos tolimesnio veikimo gairės ir išrenkamas naujas Kanados Lietuvių Katalikų Veikimo Centras. Į suvažiavimą pakviesta daug svečių iš Amerikos. Iškilmingame posėdyje bus prof. S. Suziedėlio paslanka.

Ateitininkai Šv. Tėvui

Ateitininkų Federacijos Vyriausioji Valdyba š.m. gegužės 19 d. per savo nuolatinį atstovą Vatikaniui ir Italijai prof. Z. Ivinskį, Jo Ekscelencijai vysk. P. Būčiui tarpininkaujant, įteikė Vatikaniui sekantį raštą:

Jūsų Sventenybe, XX amžiaus pradžioje iš rytų į vakarus Europą plaukiant abejingumą ugdančiam ir visa niekančiam nihilizmui popiežius Pijus X-sis paskelbė pasauliui šūkį „Visa atnaujinti Kristuje“.

Lietuvių tauta buvo arčiausiai

prie Rusijos ir jos katalikybės nihilizmas grėsė visu savo didumu. Puikiai tai suprato lietuvių tautos idealistinių siekimų jaunimas, kuris 1911 metais susibūrė į „Ateities“ organizaciją su aiškiu obalsiu „Visa atnaujinti Kristuje“ — sudaryti nepralaužiamą pylimą prieš naujus rytų idėjų vandenį. Jaunimas drąsiai stojo į šią naują organizaciją ir ryžtingai nešė Kristaus mokslą į gyvenimą.

Kovoje jaunuoliai subrendo ir išaugo Nepriklausomos Lietuvos katalikiškojo gyvenimo vadais, kurie nenulenkė galvą smurtui ir pataikavimui. Ateitininkų visą laiką randame Katalikiškosios Akcijos veikėjų pirmose eilėse. Per keliolika metų ateitininkija iš negausaus būrelio išaugo į keliasdešimt tūkstančių narių turinčią organizaciją, kuri apėmė gimnazijos moksleivius, universiteto studentus ir aukštuosius mokslus baigusius akademikus.

Tačiau gražūs ateitininkijos darbai negavo pilnai suklestėti, nes žiaurūs okupantai nuo pat savo pirmos atėjimo dienos nukreipė savo grobuoniškus nagus į katalikiškojo gyvenimo vadus — ateitininkiją. Daugelis ateitininkų savo išpažystamas idėjas patvirtino kankinio mirtimi tolimajame Sibire ar nacių koncentracijos stovyklose.

Su kilniu pasididžiavimu mes jaučiame reikalą paminėti, kad mūsų brolių ir sesių likusių Lietuvoje už geležinės uždangos kovą už tėvynės laisvę ir savo tikėjimą yra viena iš ryškių berijinių epochų ateitininkijos gyvenime.

Likučiai karo audrų išblaškyti po plują pasaulį vėl susibūrė į darnią ateitininkijos šeimą ir šiandien mini savo organizacijos gyvavimo 40 metų jubiliejų. Ateitininkijos uždaviniai dar labiau padidėja, nes be palaikymo visuose lietuviuose vilties, ieškojimo priemonių išlaikyti skaidrų

riais sielas nuo kasdienybės ir rutinos dulkių dar reikalinga ginti ir ugdyti tautinę lietuviškąją samonę ir kultūrą labai nepalankiose emigracinėse sąlygose ir įsijungti į sąjūdį skelbiant, kad tik Kristaus atneštoji taika yra tikroji.

40 metų jubiliejaus proga, suklupę prie Jūsų tėviškų kojų, prašome ganytojiško palaiminimo visai ateitininkijai, kaip kovojantiems ir kenčiantiems anapus geležinės uždangos, taip lygiai visiems išsiblaškiusiems po platųjį pasaulį.

Jums sūniška ištikimybę reiškianti visos ateitininkijos vardu Ateitininkų Federacijos Vyriausiosios Valdyba.

Raštą pasirašė: Dr. Ad. Damušis Ateitininkų Federacijos Vadas, Pr. Joga Ateitininkų Federacijos Vyriausiosios Valdybos Reikalų Vedejas, St. Barzdukas, S. Laniauskas ir Vac. Rocičius Ateitininkų Federacijos Vyriausiosios Valdybos nariai.

Raštas buvo įteiktas lietuvių ir anglų kalbomis.

Birželio 11 d. J.E. Clevelando vyskupas E. F. Hoban per vietos ateitininkų dvasios vadą kun. K. Širvaitį prisiuntė Ateitininkų Federacijai sekantį laišką:

„Malonus ir brangus kun. Širvaiti,

Man yra labai malonu Jums pranešti, kad Jo Sventenybė popiežius Pijus XII maloniai suteikė savo ypatingą apaštališkąją palaiminimą Lietuvių Katalikų Federacijos „Ateitis“ vadovybei bei nariams, organizacijos įsikūrimo 40 metų sukakties proga.

Aš naudojuosi šia proga prijungti „Ateičiai“ mano sveikinimus su linkėjimais, kad federacija testų lietuvių tautos krikščioniškųjų tradicijų puoselėjimą ir ugdymą.

Su giliausiais linkėjimais, tikrai Jūsų Kristuje“.

PABALTIJYS VĖL GYVUOS

(Atkelta iš 2 psl.)

stovią pagalbą pabaltiečių išsilaisvinimo siekimams, nustumti geležinę uždangą atgal į Rusiją ir dar toliau. „Nėra jokio pateisinimo administracijai, kad ji iki šiolai neišskėlė Baltijos valstybių problemas tarptautinėje arenoje... Nėra jokio pateisinimo taip pat bet kokiam tolimesniam baltų teisių pažeidimui — kaip tai, pavyzdžiui, sutikus rusams atiduoti Rytprūsius“.

Brewster net pareiškė nusistebėjimą, kad JAV pasiuntinys, skrisdamas į Maskvą ar iš Maskvos per Lietuvos teritoriją, nerandąs reikalo bent formalumo dėliai, atsislausti Lietuvos ministro įsteigto Vašingtone, nors Lietuvos integralumas JAV tebeprizajstamas.

Dėl viso to betgi nereikia kristi pesimizman. „Nors padariusi tiek daug klaidų, mūsų vyriausybė yra tikra, nors kiek ir susigėdusi, Pabaltijo tautų draugė... Atėjus laikui, atitinkamomis priemonėmis ji susprogdins geležinę uždangą grąžindama laisvę Lietuvai, Latvijai, Estijai. Esu tikras, jog inteligentiškos baltų krikščioniškos tautos nebus nušluotos nuo žemės paviršiaus — iki likusių laisvųjų pasaulis jas išvaduos. Lietuviai, latviai, estai yra to verti. Lai Dievas suteikia jiems proto išsivystę, pakubina jų išsilavinimą, bei įsijungimą į laisvųjų tautų šeimą, kuriai jie priklauso!“.

Pagrindinės kalbos sekantį ryšą buvo pertransliuotos ir Baltijos valstybės per „Voice of A.“, beabejo prirenkdamas maskolbėrnus, baltų išdavikus bei duodamas vilties jos netekusiems.

Minėjimas buvo užbaigtas žymiai trumpintu kultūrinė dailimi, kurią išpildė vietiniai jungtiniai chorai, latvių violončelistas Ingus Nuruns, estė Carmen Berendsen ir amerikietė Polyna Štoška. Minėjimu labiausiai rūpinosi LAIC vadovybė, p-lė M. Kižytė ir dir. J. Jurgėla ir Baltijos komiteto oficialūs ir neoficialūs nariai.

Po 10 metų pasaulis pagaliau pradeda suvokti, ką taip atkakliai 100.000 pabaltiečių pabėgėlių kartoja jau eilę metų. „Kremlius už tai turės duoti ataskaitą“, neseniai tekartojama.

Išoko oželis į rūtų darželį...

JONINĖS

Juozas Būga.

Joninių išvakarėse, pradėjus temti, riša ant karčių arba kelia į medžius išmaluotas ratų stebulės, degutynčias arba šiaudų kulių. Dažnai ant kalnų (piliakalnių) deginami laužai. Jei nori būti laimingas, turi išbūti prie ugnies per visą Joninių naktį.

Varlės kauliukai ir juodas katinas

Sv. Jono naktį merginos eina pas burtininkes — moteris, viską žinančias ir duodančias patarimus, kaip susirasti vaikną. Sv. Jono naktį reikia sugauti varlę ir įdėti į skruzdyną. Antrojo die- noj nuėjęs ant skruzdyno, rasi tik du kauliukus: kibekliuką (su kabeliu) ir antrą kaulėlį be kabelio. Iš tos pusės, kur yra vai-

kuris, sakoma, bene perimsias per kibekliuką, vaikiną arba merginą ateis pas tave. Jei nepatiks, pastumk su antroju kaulėliu, tai kaip išeis ir nebeatėis daugiau... (Zemaičių Kalvarija).

Daugelyje Lietuvos vietų pagaudavo visai juodą katiną (būtinai), užvirindavo vandenį ir 12 val. Joninių išvakarėse įsitvėrė už uodegos leidavo į verdantį vandenį. Katinas draskosi, kniaukia nežmoniška, net sunku nulaikyti... Bet vyrai arba merginai turi laikytis ramiai ir įkisti į verdantį vandenį katiną. Vėliau, kai tas katinas suvirs, tarp kaulių rasi kibekliuką ir šakutes. Jei mergina arba vyras tau patiks, su kablukiu brūksterk per drabužius ir ateis pas tave. Jei nepatiks, su šakutėmis pastumi ir išeis. (Veliuona).

Paparcio žiedas

Jei nori viską žinoti, Sv. Jono naktį nueik į papartyną ir su maršalkos lazda (iš bažnyčios) apsirėk ratą apie papartį ir apie save... Po paparcio patiesk juodą nosinaitę ir melskis iš malda knygės. Prie tavęs lįs žalčiai, šliužai ir visokios biaurybės. Reikia skaityti tris maldas ir neatsiukti tų biaurybių pusėn. Skaitysi vieną maldą — bus bausis. Skaitysi antrą maldą — bausis, skaitysi trečią maldą, papartis jau pradės kęstis ir tuojau žydės, perskaitysi pasidarys bausis. Jei atsisuksi ir pažiūrėsi, tave tos biaurybės pagaus. Paparcio žiedas užkris ant nosinaitės. Nosinaitę su paparcio parsinešk namo. Ir įpiovęs kairės rankos delno vidurį, įdėk paparcio žiedą ir užsiuk. Turėsi paparcio žiedą — visur prieisi ir viską žinosi. (Šaukotas).

Sv. Jono naktį skynimuose gaudė arklius. Prapuolė arkliai. Atsigulė krūmuose ir neina namo. Galvoja — prašvis ir susiras

Sveikatos draudimas Kanadoje

Į mūsų informaciją, kad Kanadoje veikia eilė sveikatos draudimo bendrovių, kurios nesiekia pelno, atsiliepi skaitytojai prašydami paskelbti smulkesnį informaciją.

Patikslindami aną žinią, pranešame, kad tai yra gydytojų sąjungos provincinės sveikatos draudimo įstaigos, privatus pobūdžio ligonių kasos.

Jos, žinoma, žiūri gydytojų reikalų, bet nesiekia kapitalų bendrovėms sukrauti. Į jas tenka žiūrėti taip pat su tam tikru atsargumu, nes tai visdėlto nėra socialinės globos įstaigos. Tai taip pat biznis, tik kitoniško pagrindo.

Reikia laukti, kad šios „ligonių kasos“ netrukus išsivystys į plačią įstaigą, nes paskutiniame Kanados Gydytojų Sąjungos suvažiavime Montrealy birželio 18 d. yra nutarta visas tokias provincines kasas sujungti į vieną

MSM — Lietuviškų filmų studija — veikia

Metų pradžioje spauda entuziastiškai pasitiko gandus iš Cikas apie ten pradėtą sukurti lietuvišką filmą. Bet iki šiol ji dar nepasirodė.

Gegužės 5 d. pasirodė kita žinia. Brooklyne įsisteigė „MSM Documentary Film Co.“ — taip užrašyta jos popieriuose — kurios branduolį sudaro Jonas Mekas, Donatas Sulaitis, Adolfas Mekas — žinomi jauni lietuviai literatai ir fotografai, tobulinėjant šiam darbui Vokietijos ir Amerikos filmų institutuose.

Jie numatė šį rudenį lietuviškai išleisti rodyti reguliarias lietuviško gyvenimo kronikas. MSM studija yra numaciusi kuo plačiausiai filmuoti užfiksuoti lietuvių išėvių gyvenimą, organizacinę bei kultūrinę veiklą, konferencijas bei reikšmingesnius susirinkimus, tarptautinius posėdžius, paradas.

MSM šalia kronikos žada leisti ilgesnias dokumentines filmas, kurios spresnėsios gilesnės problemos, kaip ištautėjimas, įsikūrimas ir pan.

Kolkas MSM, nežiūrind didelių kaštų, vertėsi savaisiais negausiais tremtininkiškais ištekliais. Vystant tolimesnius užsimojimus, tikimasi reikalingą suprantančių lietuvių paramos — suprantančių kokios svarbos šis darbas yra mūsų tautinės kultūros ir laisvės išsaugojimo žūbtinėje kovoje.

Nors Ad. Mekas pašauktas kariuomenėn, studija dirba pilnu tempu ir baigia ilgesnį kronikinę filmą „Williamsburgas“, kadaiše buvęs lietuvių centras

IŠ PAVERGTOS TĖVYNĖS

Veda ALMUS

Nekaip su kolchozų planais Balandžio 14 d. LTSR buvo paskelbtas "Kreipimasis" į kolūkiečius ir melžėjas, kad iš patikintųjų stengtųsi atitaisyti esančią katastrofišką LTSR ūkio padėtį. Kreipimasis sakoma "visų svarbiausias uždavinys yra žymiai pakelti visų žemės ūkio kultūrų derlingumą, sparčiau didinti visuomeninių gyvulių skaičių". Samoningas skaitytojas, prisiminęs laisvos Lietuvos ūkio pažangą, vien iš šių eilučių gali susidaryti esamos padėties vaizdą. "Kreipimasis" užima 1½ laikraščio puslapių. Jame smulkiai išdėstoma, kiek kurioje srityje kas turi būti pataisyta ir pakelta, gelbstint "tarybinei prieškainei technikai". Kiekviena karvė privalo iš šiaurės ir pietų padaryti 2.300 litrų pieno; kiaulė, šeriama suplekusiomis bulvėmis, vesti ne mažiau kaip 14 raudonų paršiukų... Šis patriotinis įpareigojimas būtų tinkamas lietuvių kolūkiečių atsakymas į tėvišką partijos ir didžiojo Stalino rūpinimą jais... Kol kas kolchozai dėl statybinių medžiagų trūkumo bei pasyvaus kolūkiečių pasipriešinimo labai lėtai buriasi į kaimus, "tačiau visokeriopai pagalba turi būti teikiama tokiems, kurie nori keltis". Daugelyje kolūkių, kaip matyti iš atsišaukimo, vienkiemiai dar nė nepradėti draskyti. Tokio smulkaus kolūkiečio arkliai, pav., yra laikomi, pas vieną buvusį buožę, nes jų skaičius dažnai nesiekia jo turėtų galvijų skaičiaus, karvės pas kitą. Kolūkiečiai-baudžiauninkai privalo eiti kelis kilometrus anksčiau ryti šerti gyvulių... Bet vyriausiam ponui tas nesvarbu, kaip nebuvo svarbu ir ankstesnės baudžiaivos laikais.

Tai neišmanėlio laikas

Tūlas J. Jurga, "Lietuvos Istorijos Instituto Fonogramų kabineto vedėjas, paėmė ir visai ne pagal partijos liniją užklause, kodėl LTSR taip trūksta. Liaudies dainų? Juk oficiali partijos linija sako, jog Klenickij, Dvarionas, Tallat-Kelpša, Dalmacijev yra sukūrę galybės... O Jurga šitaip išsišoko: "Praejuš metų Dainų Šventė parodė, jog chorų repertuaruose jaučiama stoka naujų liaudies dainų. Pokirniu metu nepasirodė nė vienas didesnis lietuvių liaudies rinkinys... "Institute guli antri metai seniai paruoštos spaudai "Rytų Lietuvos Liaudies dainos su meliodijomis", kuriame telpa apie 300 dainų... bet išleidimo nieks nesirūpina. Visa eilė muzikų ir kompozitorių yra suharmonizavę daug lietuvių liaudies dainų. Tačiau ir jos tebeguli Mėno Reikalų valdybos stalčiuose. Toliau taip vilkinti negalima..." Vargšas Jurga, negi jam turim paaikškinti, kad šitos visos lietuviškos liaudies dainos yra niekam nevertos, nes jose neapdai nuojamas nei tėvelis Stalinas, nei jo partija?

Rusai tvarko transportą LTSR geležinkelioose

Inž. Gusev ir inž. Jakovlev balandžio 14 d. spaudoje mokina lietuvių geležinkeliečius kaip reikia transportuoti prekes. Be to, jie įsako "Lietuvos Geležinkelio vadovams kuo greičiau Klaipėdos geležinkelio stotį ap rūpinti keltuvu ir įsteigti specialų siuntų punktą".

Šostakovičius koncertavo

Vienas pajėgiausių rusų kompozitorių, nors dažnai sukritikuojamas partijos ir dar dažniau maldaujamas jos atleidimo savo klaidoms, Dimitrijus D. Šostakovičius, kartu su žinomuoju rusų Beethoveno vardo kvartetu, balandžio 9 d. koncertavo Vilniuje, Filharmonijos salėje.

Koncerte buvo išpildyti Šostakovičiaus kūriniai: pirmojoje dalyje — Kvintetas fortepionui, antrojoje — styginis kvartetas Nr. 1 ir Trio fortepionui.

Koncertas praėjęs su dideliu pasisekimu. Pažymėtina, jog nepriklausomos Lietuvos laikais tulum lietuviui žurnalistui besilankant Maskvoje Šostakovičius prisipažinęs, jog esąs lietuviškos kilmės.

Stotyje svečius menininkus pasitiko muzikai Dvarionas, Vainiūnas, filharmonijos atstovai.

"LTSR mokslo metų pabaigai artėjant"

Tokia antraštė "Tiesoje" rašo LTSR švietimo ministras A. Knyva. O rašo jis jog Lietuvos mokyklos ryžtingai siekia įgyvendinti Stalino idėjas pagal jo nemirtingus veikalus. Jis pasiūlydžia, jog šiais metais buvęs sėkmingai pertvarkytas biologijos mokslo dėstymas pagal naująją metodiką ir turinį "Pavlovo ir Mičiurino mokslo šviesojė"... "Pagrindinis mokyklų trūkumas yra žemas mokinių pažangumas iš pagrindinių dėstomųjų dalykų. Ypatinai nepažinčiamas nepažangųjų mokinių skaičius iš svarbiausiųjų dalykų — gimtosios kalbos ir literatūros, rusų kalbos ir literatūros, biologijos, matematikos ir pan... Per dažnai mokytojai dėsto objektyvistškai, kartoją buržuazinių vadovėlių iškraipimus, nedaro išvadų iš tarybinės kritikos teigimų... Simno vidurinėje mokykloje (direktorius drg. Tisanova) X ir XI klasėse iš lietuvių literatūros atliekama 30-40 pamokų... Simno ir Silalės mokyklose labai žemas rusų kalbos mokymo lygis... Mokiniai nesugeba paskaityti iš rusiško teksto... Egzaminų rezultatai pereitais metais parodė, kad eilėje atvejų buvo šurkščiai pakeista LTSR švietimo ministerijos instrukcija, kad būna liberalizmo ir dargi, atskirais atvejais, apgaudinėjimo faktų. Apie tai liudija, kad ir šis faktas. Pusė rašomųjų abiturientų darbų buvo pristatyta apdovanoti aukso ir sidabro medaliais. Tuo tarpu švietimo ministerija rado, jog daugumas darbų buvo per aukštai įvertinti". (Pritrūko aukso ir sidabro, nabagai. A.).

Politechnikos institutas Kaune

Galbūt dėl vis tebejauciamo studentijos pasipriešinimo, gal dėl kitų priežasčių Kauno universitetas suskaldytas į Medicinos ir Politechnikos institutus. Pastarajame šiuo metu veikia 5 fakultetai: mechanikos, elektrotechnikos, cheminės technologijos, statybos ir hidrotechnikos. Dar keturis metus bus išleidžiami kiti specialistai, turėję galimybės pasiroditi buvusiam Kauno VD universitete, nors tokių skyrių nebus sovietiniam. Šiuo metu ten mokosi apie 2000 studentų. Institutas puolamas tarybinės spaudos, kad per maža dėmesio skiriama LTSR kaimui, kas prižadėta atitaisyti. Kadangi "LTSR negali išvystyti tokio aukšto mokslo lygio kaip broliškos respublikos, apie 270 baigiančiųjų buvo pasiūta specializuotis į tarybinius universitetus".

Prof. K. Baršauskas Politechnikumo direktorius neseniai viešai užsipulė kaikiuriuos dėsytuos, jog jų paskaitos yra žemo idėjinio ir mokslinio lygio. Pav., nurodyti doc. Bistrickas, drg. Šibanov ir kit. Tenka nusistebėti, kodėl tokių netikėlių negalima išstumti pro duris. Ar dėl Bistricko bijomos studentų reakcijos, o drg. Šibanov — kompartijos? Drg. Baršauskas primena, jog instituto partinės organizacijos privalo "... stiprinti kovą prieš buržuazines ideologijas liekanas studentų sąmonėje, jos pasireiškimus mokymo ir auklėjimo darbe".

Ir į Vilniaus konservatoriją braunasi rusai

Kovo 28 d. įvyko pirmasis konservatorijos koncertas-vakaras. Praešimą "Tarybinė muzika po VKP(b) CK kritikos" padarė K. Černecov, konservatorijos valdytojas. Koncerte buvo išpildyta premija laimėjusi Vainiūno rapsodija, kurią atliko smuikininkas A. Livontas autoriui akompanuojant. Vainiūnas taip pat išpildė savąjį "Koncertą vargonams", orkestrui palydint. Konservatorijos choras drauge su orkestru atliko Šostakovičiaus premijuotos dainos "Apie miškų" penktąją dalį ir Tallat-Kelpšos "Kantatos apie Staliną" finalą. Orkestrui dirigavo S. Delicjev, chorui — A. Budriūnas.

Kovo 31 d. įvyko antrasis koncertas. Šiuo kartu buvo išpildyta B. Dvariono, J. Švedo, A. Račiūno, K. Kavecko, A. Budriūno ir kitų kūriniai.

Iš lietuviškojo pasaulio

JA VALSTYBĖS

Liūdnojo birželio minėjimas Čikagoje

Čikagos Baltic American Committee — pabaltiečių antibolševikinio sąjūdžio — surengtas pirmųjų deportacijų dešimtmečio minėjimas buvo tikrai įspūdingas. Susirinkimą atidarė jo pirmininkas adv. K. V. Česnulis, buvęs LRKF vadas ir veiklus visuomenininkas. Po Lietuvos konsulo P. Daudžvardžio sveikinimo, kalbėjo brig. gen. Julius Klein, savo ilgoje kalboje sveikindamas pabaltiečius, smerkdamas slapčią JAV politiką bei karo ir pokario metu susitarimus ir užtikrindamas, kad ir bolševikinė tironija bus sunaikinta, kaip buvo sunaikinta Hitlerio tironija.

Po ugningos BAC pirmininko prof. G. Galvos kalbos, kurią mes spausdinome pereiname "TZ" Nr., buvo perskaityta momentui labai tinkanti Karlis Dzilleja poema, o po to kalbėjo estas prof. A. Woobus, aptaręs nūdienę pasaulio tragediją. Iš baissios nakties pergyvenimų papasakojus visų 3 tautų atstovams, dar buvo priimta atatinama rezoliucija, išsiuntinėta įvairiems asmenims ir organizacijoms.

Minėjimą šiltai paminėjo Čikagos didžioji spauda, ypač milijoninio tiražo Chicago Tribune. PLB skirti lietuvių delegatai į sąjūdį yra: prof. G. Galva, Dr. P. Mačiulis, adv. K. Česnulis ir Dr. Paplauskas. S.

Lietuviškos kilmės įžymybė viešėjo Naujorke

1831 m. sukilimo vado brolis, vedęs žymią anglų artistę, įsikūrė Anglijoje. Jo palikuonys pagarsėjo anglų meno pasaulyje. Prieš pora savaitių Naujorke lankėsi Lewis E. Gielgud, kuris šiuo metu yra UNESCO personalinio skyriaus viršininkas Paryžiuje. Lewis bene daugiausiai iš kelių brolių domisi savo protė-

vių tautiečius. 1939 metais jis buvo apsilankęs Lietuvoje kaip Raudonojo Kryžiaus svečias ir tebeplaikio asmeniškus ryšius su rašytoju Stepu Zobarsku. Jis įdomiausiai lietuvių pabėgėlių kultūrinio gyvenimo ir pasižadėjo parašyti tulam mūsų kultūros žurnalui. Jis yra žinomas Anglijoje dramaturgas, kurio vienas veikalas šiuo metu su dideliu pasisekimu tebėra vaidinamas Londone. Turi parašęs ir teberašo daugiau. Jo brolis John Gielgud, kurį anglosaksų spauda vadina geriausiu Shekspėjo išpildytoju, neseniai vaidino Naujorke su savo grupe, tačiau lietuvių prie savęs neprisileido. Jų trečias brolis dirba BBC radiofone kaip dramatinio skyriaus vedėjas. A.

Liet. Kat. Spaudos Draugija tuojaus išleidžia dvi naujas knygas: V. Ramono "Dulkės raudonam saulei" ir J. Balio "Lietuviškos pasakos". Pirmoji pasirodys jau šiomis dienomis.

Skulptoriaus Kašubos ir jo žmonos keramikės Fledžinskaitės-Kašubienės darbas susidomėjo American Association of University Women Naujorko meno sekcija, kurios narės užpraitę savaitę netikėtai aplankė lietuvių menininkų studiją.

Tarptautinis Tremt. Menininkų Sąjungos Amerikoje Organizacinis Komitetas kviečia visus, visų tautybių tremtinius menininkus pranešti komitetui apie save ir savo veikalus. Numatoma greitu laiku organizuoti Naujorke didelę parodą. Adresas: Mr. Elemer K. Kezdi, Secretary of the Preparatory Committee International Society of Exile Artists, 68-03, 41 Avenue, Woodside, L. I, N.Y. USA.

Julius Kakarička Cilės Santiago universitete paskirtas istorijos katedros asistentu.

VOKIETIJA

Tremtinių emigracija iš Vokietijos

Į JAV valstybes praktiškai palengvintos išvykimo sąlygos buv. kariaus (ex-Baltic Legion etc.) DP komisija nustatė, kad dokumentų ir sveikatos patikrinimo procedūra bus atliekama toje zonoje, kur buvo atlikta dokumentacija.

Į Australiją kandidatai vėl registruojami.

Į Kanadą kandidatų registracija praplėsta. Yra pareikalavimo auto-mechanikų ir tekstilės darbininkų.

Į Angliją emigracija tęsiama pagal senas schemas. Laukiama atvykstant Darbo ministerijos atstovo namų ruošal kandidatų parinkti.

Išvažiuoja nedidelės grupės į Venecuelą ir kitur. Leidimų gavimas užtrunka ilgesnį laiką. Lengviau tiems, kurie ten turigiminių arba kurie yra pageidautinių profesijų.

IRO posėdy tautiniai atstovai pareiškė, kad gaunami nusikundimai iš išvežtų senesnio amžiaus žmonių į Prancūzijos bei Olandijos prieglaudą. IRO rastos paprasė smulkesnių žinių ir faktų ir pakietino šiuos klausimus iškelti atitinkamose institucijose.

Bavarijos vyriausybės atstov Dr. Netwigo protestas Beirato posėdyje dėl to, kad Memminge lietuvių, skirstydami iš Amerikos gautas gėrybes, apklė 8 šeimas, leidžiančias vaikus į vokiškas mokyklas, charakterizuoja kaipurių vokiečių laikysena.

Hannoveris. Hannoverio Stoecken priemiestyje esanti "ACC U" pabaltiečių stovykla bene bus seniausia Vokietijoje "stovykla, kur dar gyvena lietuvių. Dar prieš Vokietijos kapituliaciją ten buvo patalpinti Continental fabriko dirbantieji lietuviai. Šiuo metu stovykloje liko 88 tautie-

EDMONTON, Aita.

Lietuvių menininkas Edmontone

Tolimoje Albertos sostinėje Edmontone su tremtinio vargais grumiasi tarp kitų ir dailininkas Aleksas Šepetys. Reikia pasigėrėti jo energija ir patvarumu.

Dail. A. Šepetys bando kurtis kaip menininkas ir jau spėjo gražiai užsirekomenduoti. Jau per eilais metais jis suruošė savo darbų parodą Edmontone, kuri vėliau buvo perkelta nors trumpam laikui į Calgary. Pereitų metų kovo 4-31 d. jis buvo išstągęs du savo darbus Kanados grafikų draugijos metinėje parodoje Karališkajame Ontario muziejuje Toronte. Siemet maždaug tuo pačiu metu — kovo 26-31 d. — dail. A. Šepetys dalyvavo Edmontono menininkų klubo metinėje parodoje, išstągęs ten 3 darbus. Įsidėmėtina, kad šiai parodai plakatus bei programą paruošti klubo buvo pavesta kaip tik dail. A. Šepetui, kuris jas ir išspausdino savo studijoje.

Tik neseniai, birželio 5-17 d., Edmontono Meno Muziejaus patalpose dail. A. Šepetys buvo surengęs atskirą savo 22 naujų darbų parodą. Be to, dail. A. Šepetys dar dalyvauja Alberta Association of Artist ir Vakarų Kanados Silk Screen meno kilnojamos parodos, kurių pastaroji būsiąti atgabenta ir į rytinę Kanadą.

Visa tai rodo dailininko Šepetio užsispyrimą prisilausti sau duris į čionykštes meno sferas, kas ateiviams čia yra labai sunku.

Kad užsidirbtų duonos karni, dail. Šepetys įkūrė grafikos ir dekoracinio meno studiją, kuriai gavo licenciją visai Kanadai, paprastai duodamą tik piliečiams arba anglams. Studija, pavadinta "Shepy Art Studio", sėkmingai veikia nuo š.m. kovo mėn. Tai vienintelė lietuviška įstaiga Edmontone, tad jau spėjo pasidaryti lietuvišku centru, kur sueinama posėdžiauti, pasinformuoti ar ir šiaip pasikalbėti. Oficialios įstaigos lietuvių reikalais taip pat dažniausia ten kreipiasi.

Ką reiškia ir kiek jėgų bei energijos reikalauja prasimušti ir eiti savu keliu čia Kanadoje, visiems suprantama. Dail. Šepetys stipriausiuosius ledus, atrodą, jau bus sulaužęs ir daugumą kliūčių nugalėjęs. Džiaugdamiesi, linkėkim jam pasisekimo ir iš-tvermės. St.

čiai. Bendruomenės reikalus tvarko apylinkės valdyba, kurios pirmininkas yra Sukys. Bendruomenės kasą tvarko Mikšius. Pereitų metų viduryje iš-emigravus į JAV valstybes kape-lionui kun. Ruokiui, kuris kelis metus iš eilės su dilele meile globojo savo parapijiečius, pasigendama lietuviškų pamaldų.

Oldenburgas. Wehnen, prie Oldenburgo, lietuvių stovykla yra dabar škaičiūmi didžiausia visoje Vokietijoje ir vienintelė tautinė stovykla, vien tik lietuvių gyvenama. Jų šiuo metu yra 550. Stovyklos komendantas Breuer, vokiečių, ilgus metus gyvenęs JAV valstybėse, Clevelande, yra labai palankus lietuviams ir nuoširdžiai bendradarbiauja su stovyklos komitetu. Komiteto pirmininkas energingas visuomenininkas Vl. Narbutas. Veikia vaikų darželis ir 8 metų pradžios mokykla. Vokiečiai kol kas dar apmoka 4 mokytojus. Gražiai buvo paminėta Vasario 16.

Rheine, Westf. Prieš metus į didelę ukrainiečių ir lenkų stovyklą buvo atkeltas iš Watenstedt lietuvių būrys. Apsipratę naujoje vietovėje, lietuviai dar didesniu už kitas tautybes procentu dalyvauja stovyklos administravime. Lietuvių bendruomenės pirmininkas p. Šefleris yra kartu ir stovyklos tarybos pirmininkas, nors lietuvių stovykloje tėra 6%.

Virš 70 asmenų lietuvių bendruomenę sudaro daugiausia moterys, vaikai, seneliai ir ligonys su mažomis emigracijos viltimis. Tautiniai — kultūrinė veikla tokioje mažoje bendruomenėje sietvimių tarpe yra ypač sunki. Bet ir čia nenuleidžiama rankų: gražiai, iškilmingai minimos lietuvių tautinės dienos ir dalyvaujama bendrame lietuvių tremtinių gyvenime.

Gyvenimo sąlygos čia kiek geresnės kaip kitur, nes vokiečiai bedarbiais ir nedarbingiems duoda maistą, butą, kurą ir šviesą nemokamai ir dar išmoka kišenpinigių. Stovyklos administracija, kurioje yra lietuvių, yra kartu ir vokiečių darbo įstaiga. Darbo pasiūlų nemaža, bet gyventojai jų vengia, nes iš uždarbio reikia užsimokėti išlaikymą ir dažnai telieka tie patys kišenpinigiai, kuriuos gauna nedirbantieji.

Osnabruck-Ewerburg tremtinių invalidų mokykla likviduota, o visi stovyklos iniamiai perimti vokiečių. Dalis invalidų, jų tarpe ir 3 lietuviai, perkelti į Bedburg — Han., Kreis Kleve.

ANTANAS VAIČIULAITIS

Kur bakužė samanota

(Tęsinys iš praeito numerio)

Sūtemose stūksojo didelė krosnis. Oi tai verkė raudoj ant tos krosnies Kazelis savo mažytės seserėlės, kai ji mirė. Onutė buvo jos vardas, ir ji gimė karo pradžioje. Atsiminė jis, kaip vieną pavasario rytą močiutė paėmė jį už rankos ir pasakė: "Turi naują sesutę". Senelė nuvedė jį seklyčion, kur langai buvo uždangstyti lovatiesėmis ir kur toje geroje, jaukioje prietemoje gulėjo mama. Vaikas neišmanė, kur čia pasidėjus, ir močiutė pristūmė jį prie lovos. Nežinodamas, ar gerai ar blogai darąs, jis pabučiovo motinai ranką, besilisinčią ant patalų. "O čia lėlūtė", vėl atsuko berniukui senelė. Tik dabar jis pamatė lopšį ir mažutėlį, susiraukusį veidelį, paskendusį tarp priegalvių ir mezginukų. Tas veidelis ramiai miegojo.

Paskui jis labai mylėjo savo mažą seserį Onutę. Jis tupėdavo prie jos lopšelio, supdavo ir, jei mergytė pravirkdavo, jį švilpiniudavo ir čiulpsėdavo, kol ji pralinksmėdavo.

Ir kaip šiandien jis regėjo aną velios vasaros rytą. Buvo saulėta ir gražu. Iš klėties, kur miegojo, jisai nusėjo ir pirkia ir, nesavas, sustojęs atdarose duryse. Asla buvo švariai iššluota ir šviežiu smėliu nubarstyta. Tiesiai prieš jį, prie sienos, tarp dviejų grabnyčių, gulėjo Onutė, vieną vieną tą rytmečio valandą, ant lentos aukštai uždėta ir mėlynu kaspinu perjuota. Ji buvo mirusi. Kaip paukštė, be žinios, ji vieną rytą pasirodė šiuose namuose, — ir išskrido nejučiomis, be garso, nei toji mūsų laukų čiulbuonėlė.

Palaidojo Onutę kaimo kapinėse, be kunigo, be varpų gaudimo. Kaziukas tada ganė avis, ir jisai matė, kaip iš namų pro vartus išėjo moterų pulkelis. Per rankšluostį perjuosiusios, jos nešė baltą jo sesers grabelį. Jos ėjo per pievas, užlipo ant kalnelio, šaukdamos šermėnų giesmes tuose vėlyvos vasaros laukuose. Mama ėjo paskui, už pažastų pavidėma, ir vis rodė, kad ji štai ims ir suklups ant tos žemės juodos, į kurią nešė užkasti tą mažytę jos dukterėlę, jos širdies plakimą.

Liūdnomis rudens naktimis, kada vėjai sode gaudydavos ir staugdavo, Kaziukas, ant krosnies susivyniojęs į tėvo milinę, plačiai atmerktomis akimis žiūrėdavo į naktų tamsybę, galvodamas apie savo mirusią seserį Onutę. Gailėstis apimdavo jį, ir jisai verkėdavo jos, pasikukčiodamas, kaip tik mažas vaikas gali raudoti tų kuriuos mylėjo ir kurių jau nėra. Motina nubusdavo iš miegų ir klausdavo patydomis: "Kazeli, ko verki, gal ką skauda?" Nesulaukus atsakymo, jį inai ilgai klausydavo, ir tik paskui berniukas

AUSTRIJA

ALB organizavimas čia į galą. Statutas jau įteiktas valdžios įstaigoms patvirtinti ir pradeda-moms organizuoti apylinkės.

Austrijos liet. bendruomenės statutą Liet. Išlaikymo Tarnyba jau patvirtino. Sutvarkyta kartotėka. Į valdybą išrinkti: Č. Liutikas — pirm. E. Blauzdžiūnaitė ir Glinointas; rev. komisijon: J. Grigutis, J. Trakys ir J. Kai-riūkštis; garbės teisman: J. Bud-rius, kun. K. Rázminas ir K. Kliugas. Išdininku pakviestas J. Marčiukaitis. Austrijoje įvestas paprotys, kad kiekvieną liet. laik raštį perskaitė persiųstų bent i 3 kitas vietas. Organizuojama bibliotekėlė. Surinktos aukos persiųstos TF.

AUSTRALIJA

Australijos LB valdyba palai-ko gaudų ryšį su 11 apylinkių ir steigama Perth 12-ja. Organi-zuojamos savišalpos kasos, Tautos Fondo atstovybė, ligonių ir studentų šelpimas Vokietijoje, remiamas Kult. Fondas. Baigiamą tvarkyti centr. biblioteka; biblioteka kuriama Adelaidėje.

Australijoje įsikūrė ir abu konc. stovykloj nacių nukankinto buv. Klaipėdos krašto direktorijos pirmininko Rezgio sūnūs.

"AL" rašo, kad imigracijos mi-nisterio pareiškimu, tik vienas DP rastas kaip komunistų agen-tas ir už ardumą įveiklą de-portuotas. Porai emigrantų ne-buvo leista Australijoje išlipti gavus iš saugumo organų Euro-poj pranešimą.

Keli Sidnejaus laikraščiai įde-jo skelbimą, kad būtų parūpinta profesinio darbo agronomijos Dr. J. Briedžiui. Ypač juo rūpi-nasi feder. parlamento narys Jeff Bate.

Meño studentas L. Urbonas, negalėdamas atsikviesti iš Vo-kietijos silpnėsiu plaučių suža-dėtinis, 3 metus išdirbęs prie cukrinių nendrių kirtimo, pas savo noru grįžta pas ją į Vokie-tiją.

Coventry atgaivinta lietuviška šeštadienio mokykla.

Maž. Liet. Bičiulių Dr-ja ku-riama ir Australijoje. Organi-zacinis komitetas yra paskelbęs atsišaukimą.

Kilnojamoji paroda tebevei-kia. Organizatoriai skundžiasi, kad ne visos kolonijos parodo dė-mesio ir suteikia paramos. Iš apylinkių valdybų tik Melbour-ne parūpinusi savų eksponatų. Nei Adelaidė, nei Sydney — nieko nepadėjusi. Sydnejuje tik vie-nintelė lietuvaite buvusi su tau-tiniais rūbais, tai A. Baužaitė.

HAMILTON, Ont.

Tremimų dešimtmečio minėjimas

Šį kartą ta suoda ir sunki lietuvių širdžiai sukaktis kun.dr. J. Tadarauko ir Bendruomenės V-bos pirm. St. Naikausko rūpėčių ir pastangomis buvo paminėta gana įspūdingai.

Minėjimas pradėtas birž. 17 d. 11 val. 30 min. pamaldomis Veng-rų parap. bažnyčioje. Iškilmingas Šv. Mišias atnašavo kun.dr. J. Tadaraukas, asistuojant vy-skupo sekretoriui kun. Hartleib ir pranciškonui tėvui Ambrozijui Prapakui. Pamaldose dalyva-vo J. E. vysk. Ryan, Hamiltono vyskupas. Pamokslą lietuviškai sakė kun. dr. J. Tadaraukas, pabrėždamas lietuvių tautos siau-bą, kurį ji pergyveno prieš 10 metų ir ilgą kančią, kurią ji per-gyvena azijatiško komunizmo vergovėje dabar.

J. E. vysk. Ryan savo trumpame žody angliškai pasidžiaugė lietuvių katalikų ištikimumu Ka-talikų Bažnyčiai ir sugyvenimu su savo klebonu, atkreipė mūsų dėmesį į šio krašto laisves bei galimybę žmoniškai įsikurti, perspėdamas, kad šioj laisvių są-lyj neįsiklystumė iš tikrojo Ka-talikų Bažnyčios kelio.

Po Šv. Mišių, dalyvaujant Eks-celencijai, už žuvusius Sibiro tai-gose lietuvių atgiedota Libera. Pamaldos, kuriose dalyvavo apie 450 tikinčiųjų, baigtos Tautos Himnu.

Antroji rinkliava laike pamal-du Tautos Fondui davė \$78.79.

Oficialusis šios dienos minėji-

Skaužioje gyvenimo valandoje,

A. A. LAMIUTEI BALTRUKONYTEI mirus, tėveliams reiškia didelę užuojautą

B. Kungytė.

LAIMAI BALTRUKONYTEI mirus,

jos tėvams ir seseriai gilią užuojautą reiškia

Telyčėnų šeima.

MOTERŲ ŽOBIŠ

Jaunosios ir pamergių tautiniai drabužiai

Lietuviai per greit persiima šių dienų tarptautinėmis mados ir per mažai vertina savas gražias praeities tradicijas. Vienas iš tokių pavyzdžių yra vestuvinių drabužių. Ištekėjusios lietuvaitės nesigėdi užtioti krautuvę ir pirktis ar išsinuomoti sau baltus modernius drabužius vestuvėms, lyg maskaradui. Kai tuo tarpu jau ir madų pasaulyje baltos vestuvinės suknelės išėina iš mados. Madų leidėjas Mildred Spicer savo straipsnyje "Dream Wedding in color", rašo, kad atėities nuotaka, savo vienišėi dienai gyvenime turi vilkėti ne baltus, bet spalvotus drabužius. Naujiems atėities vestuvių drabužiams svarbiausi esą raštai ir spalvos. Prie ilgo ir plataus straipsnio apie naujus vestuvinius drabužius duodama nuotaka ir pirmoji pamergė spalvotais drabužiais su spalvotomis gėlių puokštėmis.

Gerbime mūsų tautinę kultūrą

Lietuviškos vestuvės yra vienas iš gražiausių mūsų tautosakos ir tautodailės papročių. Per jas suskambėdavo seniausios, melodingiausios dainos, kvieslių oracijos, krautinių špūsai, pirslių bei svecių išdaigos, jaunosios dovanos, senoviniai šokiai ir pasirodyma su naujaisiais ir puošniausiais tautiniais drabužiais. Visi anų laikų vestuvių papročiai yra tiek įdomūs ir gražūs, kad visiškai tinka ir šių dienų lietuviškos vestuvės.

Ar ne gražu per vestuves teikti tautodailės dirbinius dovanoms, šokti tautinius šokius, dainuoti liaudies dainas, stalą puošti ir apdėti tradiciniais lietuviškais valgiais ir vestuvių dalyviams apsiręngti tautiniais drabužiais. Tik per tikrąjį gyvenimą, o ne per vaidinimą išlaikysime gražius ir brangius savo papročius ir puoselėsime lietuvišką kultūrą.

Jaunosios vestuviniai tautiniai drabužiai

Neabejotina, kad jaunoji yra

visų vestuvių svarbiausias aspektas. Ji turi būti iniciatorė, kad vestuvės praeitų lietuviškoje dvasioje, visų akys ir dėmesys yra nukreiptas į ją ir į jaunąją. Jaunoji turi būti apsirengusi gražiausiais ir puošniausiais tautiniais drabužiais. Jai reikia žavingiausių spalvų drabužių, kuriuos galima tik mūsų liaudies mene surasti. Jos galvą turi puošti mergaitės jaunųjų dienų puošniausia karūna su plačiais kaspinais. Nuotakos karūna labai puošni, jos raštai renkami, kaišomi ir puošiami aukso bei sidabro gijomis. Karūnai paruošti reikia daug laiko ir didelio atsидėjimo, kad ji būtų puošni. Kaspiniai ryškėmis renkami, kaišomi žvaigždutėmis, rinkiniai parenkami, papuošiami ploniausiomis aukso gijėmis, kuteliais, kutais, meziniais ir jie turi būti lengvi baltučiai ant spalvoto kirklio.

Jaunosios kaklą puošia kelios eilės mūsų pajūrio gražiausio, natūralaus gintaro.

Marškiniai—bliuzelė išrenkama arba išsiuvinėjama sudėtingiausiais raštais. Siuvant puošiamą siūlėmis, dygsniais, spygutėmis, mezinėmis, nėriniais, apsiuvinėjimais, siūlinėmis sagomis.

Kirklikas kaišomas brangiausiais ir geriausiais siūlais, labai spalvotais ir raštuotais su juostomis aukso ir sidabro gijomis. Gerai pasiūtas. Krūtinę puošia žalvarinės arba sidabro sagos.

Sijonas platus rauktas arba klostytas, languotas, dryžuotas dekoratyvinių raštų ir savitų spalvų.

Prijuostė tai didžiausias viso tautinio drabužio papuošalas. Joje pareiškiamas visas audinių menas. Prijuostėje surenkami įdomiausi audimo būdai, sudėtingiausi — įvairiausi raštai ir gražiausias spalvų derinimas tarpe daugybės mažų dalelių.

Per liemenį persijuojama plati rinktinė ar kaišytinė juosta.

Prie tautinio drabužio reikia nepamiršti ir tinkamo apavo.

Jaunosios vestuviniai tautiniai drabužiai turi būti vienos bet kurios Lietuvos apylinkės charakterio — aukštaičių, žemaičių, vilniaus kr., dzūkų, kapsų ar zana-vykų. Neabejotina, kad jaunoji savo vestuvėms turėtų specialiai įsitaisyti drabužius, kokių dar niekas nėra matęs, jie turi būti, kaip meno kūrinys, kuris pasi-lieka atminimui visam gyvenimui ir naujajai kartai.

Pamergių drabužiai

Jei jaunoji rengiasi tautiniais drabužiais, tai pamergės sudaro bendrą tautinių drabužių stilių. Pirmosios pamergės drabužiai turėtų būti neblogesni už jaunosios, kitų gali būti ir paprastesni, seniau įsigyti. Prie tautinių netinka pirktiniai rankinukai. Todėl vestuvėms būtina prie tautinių reikia priderinti ir senovinius krepšius—rankinukus. Jie segami prie prijuostės, jei nėra juostos kairėje pusėje. Jei dėvi juosta — dešinėje. Arba ant juostelės sutraukiama ir laikoma rankoje. Tokie krepšiai senovėje buvo labai puošni. Taip pat siuvinėta ar rinkta bei kaišyta nosinaitė yra didelis drabužio papuošalas.

A. Tamošaitienė.

KIAUSINIŲ MALTINIAI

Imti 6 kiaušinius, 50 gr. sviesto, 55 gr. džiovinto pyrago, 2-3 bulves, (galima imti riekutę pyrago vietoj džiovintųjų), 1 svogūną, 1 šaukštą grietinės, truputį petruškų, pipirų ir pagal skonį druskos. Kiai išvirus 5 kiaušinius nuplūpti ir smulkiai sukapti. Paskui sudėti išvirtas ir gerai ištrintas bulves, smulkiai sukaptus ir svieste pasvirgintus svogūnus, likusį žalią kiaušinių, maltų pipirų, supiaustytų petruškų ar krapų lapelių, grietinės ir druskos. Viską gerai išmaišyti ir formuojant maltinius, apibars-tant likusiais džiovintais, kepti keptuvėje kaip mėsos maltinius. Prie šių maltinių tinka bulvių košė ir krienukų padažas.

Rūšių dėmės išimamos: iš lininių medžiagų—valgomąją druską, citrinos sunka ir citrinos druską; išskalbiant tokiame skiediny: 15 dalių vandens ir 1 dalis amoniako. Arba medžiagą pamerkinti nakčiai pasukose ir kitą dieną išskalbti šiltam vandeny.

Iš medvilninių ir vilnonių medžiagų — plaunant praskiestoj citrinos rūkštyje (druska).

Iš šilkinio medžiagų — spiri-tiniu muilu.

Kanadietė šeiminkė savaime kieme

Prilimant svečius

Svečių stalas

Ruošiant svečių stalą pietums, per pora cm. nuo stalo krašto išdėstomos didelės lėkšės lėkš-tės, o ant jų didelės gilios lėkš-tės. Tarp lėkščių paprastai paliekama apie 60 cm tarpas. Duonai, bulvėms, pyragaičiams lėkš-telė dedama iš kairės pusės taip, kad jos viršutinis kraštas būtų vienoje linijoje su didelėmis lėkštelėmis. Šakutė iš kairės pušės, peilis ir šaukštas iš dešinės asmenimis i lėkštę. Šaukštas sriubai šalia peilio. Saldaus užkandžio įrankiai sudėti prieš lėkštę i dešinę pusę atsuktais kotais. Šakutės ir šaukštai dabar dedami atversti. Gėrimui stiklai statomi tarp deserto įrankių i lėkščių dešinės pusės kampe. Servetėlės galima dėti ant lėkščių kairės pusės arba ant duonės lėkštelės. Be to, iš anksto padėti duoną, druską, garšvycias ir kt. prieskonius, taip pat šil-tiems indams padėklus.

Jei prieš sriubą duodama šiltų ar šaltų užkandžių, tai sriubos lėkštėse išdėliojamos užkandinės lėkštelės. Jei valgant nieko nereikia piauštyti, peilio dėti ne-reikia. Tokiu atveju šakutė de-dama iš dešinės.

Dengiant stalą vakarienei, pri-klauso nuo to, kas duodama. Jei duodama šaltų užkandžių, šiltas valgis ir desertas, tai vietoj gi-lios lėkštes duoti užkandinę. Pa-prastai pakanka padėti tik už-kandines lėkšteles. Arba tai ar kavai puodelius galima iš anks-to padėti iš dešinės lėkščių pusės arba, kai reiks atnešti pripiltus. Jei duodama duona ir sviestas, reikia padėti ir peilis. Uogienei įsidėti mažos stiklinės lėkštelės dedamos prieš lėkštę.

Stalo puošimas

Geriausiais tinka stalą puošti gėlėmis. Jos merkiama i aukštas ir siauras arba labai žemas (dar geriau) vazas. Galima gėles pa-dėlioti laisvai po visą stalą. Ser-vetėlės taip pat puošiamos gėlėmis. Iš žalumynų geriausiai tin-ka vazoninės gėlės ir darželio rū-tos. Geriausiai vienos rūšies gė-lės. Vestuvių stalą geriausiai puošti rožėmis arba baltomis gė-lėmis. Pirmos komunjios stalą—baltomis, o mirties — violetinė-mis gėlėmis.

Svečių susodinimas

Vietas nurodinti žodžiu arba kortelėmis. Geriausia vieta, gar-bės vieta yra užstaleje, stalo kštas, sviestui šono viduryje. Nuo tos vietos i

ių Kat. Moterų Draugijos

KYRIAUS 1950-51 METŲ VEIKLA

Kanados Liet. ugiijos Toronto ne susirinkime kė p. J. naitie-ne pranešime is veiklą 1950-eikiame to pra-

etai kimų buvo 4, 16. auktas suvažia-buvo išrinkta engta gegužinė. ngtas koncertas ene, sol. Bara-ku. tu su Toron-uopa suruoštas "Tėviškos Ži-iris davė gryo-

suruošta Kata-ntė: užprašytos dra Šv. Komun-ų buvo bendri se dalyvavo ir jovės. surengta susi-

as mažėja. Kai pinkų atsisėda e, kitas kitame, o galas išnyks-dės greta šei-es, turi manyti ngiausia vietą, priklausio se-ems, viršinin-s.

imas dvejojai. gis padedamas ai pasitarnauja rankas. 2. Val-įsidėti mažos stiklinės lėkštelės dedamos prieš lėkštę.

s pats svečias uodami iš kai-giau. Visą kitą adus, pripilti rbatai stiklinė, o dešinės pusės. r įrankius gali-ngo. Pirmiausia bliūdus, o tik us. Jei valgiai i atnešą valgi ingesinį asmenį, i pas mus su-š anksto. Prie padedama tin-ankis — su sa-

ie mėsos — ša- i — šaukštas, kštas, sviestui

kaupimo valandėlė su Šv Mišiom ir bendra Komunija. Kunigas Klebonas buvo pakvietęs ir sve-timų kunigų.

Mergaičių sekcijos globėja p. Juozapavičienė, padedant sek-cijos valdybai, surengė kulinarijos kursus, kuriuos pravedė p. Zdar-žinskienė. Prie kursų pravedimo skyrus prisidėjo \$30. Taip pat mergaičių sekcijai surengta Dr. Užupienės paskaita.

Bendruomenės LORg. Komite-tui padėta pravesti rinkliava Tautos Fondui. Surinkta \$15.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais padėta suruošti gegužines para-pijai ir Katalikų Kultūros Drau-gijai.

Prisidėta darbu prie Bažnyčios Statymo Fondo rinkliavos. Buvo surinkta \$208 ir perduota fondo valdybai.

Rugpjūčio 27 d. posėdžio nuta-rimu, "Tėviškos Žiburiams" pa-aukota \$50.

Prisidėta \$5 auka prie "Dai-nos" grupės, perkant radio apa-ratą vienam ligoniui.

Lapkričio 14 d. pasiūsti 2 siun-tiniai i Vokietiją lietuviams džiovininkams. Aštuoniems sa-natorijose gulintiems ligoniams užsakyta "T. Žiburiai" 1951 m. Vėliau gauti padėkos laišakai.

Didelei Kat. Moterų veikėjai p. Galdikienei pasiūsta Šv. Ka-lėdų progą dovanėlę ir užprenu-meruoti "T. Žiburiai". Iš jos gau-ta padėka.

Sušelptas bebaigias studijas vienas studentas \$100 auka.

Toronto apylinkės LOK pra-stant, sumokėta organizacinio mokesčio \$20.

1951 metai

Pirmiausia suruoštos paskai-tos: Dr. Užupienė skaitė paskai-tą iš medicinos srities, o Dr. A. Sidlauskaitė, pakviesta iš Otavos, skaitė dvi paskaitas: vieną vyrams, antrą moterims.

Suruoštas tradicinis užgavėnų balius su vaišėmis.

Surengtas Motinos Dienos mi-nėjimas. Išvakarėse — gegužės 5 d. — įvyko Susikaupimo va-landėlė bažnyčioje. Gegužės 6 d., sekmadienį, ryte Šv. Mišios su bendra Komunija; po pietų ukrainiečių salėje, College St., gausus akademinis minėjimas su menine programa.

Toronto Apyl. LOKui padėta suruošti Vasario 16 dienos mi-nėjimą.

Prisidėta prie ALOko organi-zuotos rinkliavos Diepholzo gim-nazijai paremti, surenkant 22.50 dol., o Tautos Fondui surinkta 60.30 dolerių.

Išsiųstas didelis rūbų siuntinys Diepholzo gimnazijai per BALF. A.A. Dvariono paminklo sta-tymo fondui paskirta \$15.

Naujai įsisteigusiai Moksleivių Ateitininkų Kuopai paremti pa-skirta \$20.

Centro valdybai sumokėta 10 % nuo visų parengimų pelno.

Įsigytas savas apvalus valdy-bos antspaudas.

Metiniame skyriaus susirinki-me išrinkta sekančios sudėties valdyba ateinantiems metams: Jagėlienė, Olekienė, Aušrotienė, Sakalienė ir perrinkta Jonai-tienė.

Lietuvių Dailės Studija Kanadoje

Tautiniai drabužiai, juostos, kaklaraiščiai, gintaras, staltie-sėlės, pagalvėlės. Lietuviškos lėlės, kilimai, odos, medžio, metalo dirbiniai, kraitinės skrynios, ir kiti įvairūs dailės dirbiniai.

Adresas: A. Tamošaitienė, R. R. 1. Kingston, Ont. Canada

pajusdavo jos lengvą miegą lovoje, toje pat vietoje, kur jis nūn sėdėjo ant šiaudų asloje.

Daug žmonių, atsiminimų ir atsitikimų būta šioje senoje pirkioje. Čia gimė jo seneliai, ir skambėjo daug dainų. Čia maželių akys su smalsumu žvelgė į pasaulį, čia plėškiai tėčiui padus degino, ir senelis knygnešys slėpdavo raštus kamine. Anose senose gadyne, kai prieš carą kėlė maištus, čia sukilėliai buvo užję, o per karą ant šių grindų miegojo rusai, paskui vokiečiai ir galop mūsų savanoriai. Daug linksmy vakarynų ir šokių čia nuskambėjo, daug pasakų buvo pasekta ir giesmių sugiedota, — ir nūn tik tuščios sienos beliko, pilnos praeities kuždėjimu.

Anapus tvartų tekėjo mėnulis, ir nublanke jo spinduliai, drau-ge su obelų šakomis, gulė asloje.

Iš olos, suscupios, išlindo dvi peliukės. Jos šmižinėjo, lakstė ir, riktelėjusios, gaudėsi viena antrą, čia išbėgdamos i įstrizus ke-turkampius, kuriuos ant grindų nuklojo langai, čia smukdamos i tamsą.

Iš pradžių nedrąsiai, vieną, du sykius čirptelėjo svirplys po krosnims ir nutilo. Jis gal klausėsi, ar kas nepakels triukšmo už jo dainą, kaip seniau darydavo. Niekas jo nūn netrukė ir ne-gąsdino. Tada jau garsiau jis pasiskardeno, ir netrukus jo balso buvo pilna pakrošnė. Kambaryje aidėjo vienodas, nenutraukiamas jo čirpimas, — slapta ir būtina jo giesmė.

Peliukės sucipo ir spruko i urvą.

Ant slenkščio užlipo juodas šešėlis ir valandėlę lūkuriavo. Ka-ziukas išgirdo linksmą amtelėjimą, ir prie jo priėjo senis Vižla. Vizgindamas uodega, jis apustė berniuko rankas ir prikišo ra-sotą snukį jam prie žando.

— Na, šunie tu! — subarė vaikas Vižlą ir pastūmė jį nuo savęs.

— Tu ir atsiduodi šunim ...

Vižla nesitrukė. Pasišlaustęs aplink, jis susirangė čia pat ant šiaudų, pasižiūrėjo vaikui i akis, ar jo nepavarys, ir tada jau, atsi-dusėjęs, pasidėjo galvą tarp pirmutinių kojų.

Svirplys vis čirpė.

Kaziukas nežinojo laiko. Galėjo būti dar anksti, o gal jau ir vėlu. Jis glostė Vižlos gaurus ir klausėsi tolimos bernų dainos giriose. Jis savo mąstymuose klajojo po senas dienas šioje pirkioje. Buvo tai prisiminimai bei tvarkos, bei ryškių bruožų, kur maišėsi žmonės, žodžiai, veidai, šmestelėdavo nesugaujami šešėliai. Jam net užėjo mintin anie ėriukai, kuriuos atnešdavo šin kambarin ir kertėje užtvėrė girdydavo pienu, kada žiemės būdavo labai smar-kios ir kada net žvirbliai sušaldavo palėpėje. Kampe užtvėrti, tie ėriukai mекendavo laibais, drebančiais balseliais, išsižergė ant ilgų kojų. Kiek tada pramogos, žiūrėjimo, rūpesčių ir pasakojimo bū-davau vaikams!

Jis įsiklausė.

Priemėnė buvo girdėti šleptint ir zuržiant, — kadaise taip surūdavo ubagai, kai neturėdamos iš atsėdimo po laukais ir mės-

kiemą.

Kas nors ten ėjo — sunkiu, velkamui žingsniu, dūsausdamas ir vienas sau kažką minėdamas.

3.

Buvo tai močiutė.

Perkopus per aukštą slenkstį, jinai sustojo.

Berniukas pašoko ant kojų. Šuo Vižla suurzgė ir vėl nurimo: jis pažino žmogų.

Močiutė iš lėto atsiklaupė ir, remdamosi delnais, pabučiavo žemę. Ilgai ir ramiai, be žodžių ir be atsidūsėjimų, jinai bučiavo tą žemę, kurią jos žingsniai per tiekos metų mindė, kur per vestuves ji šoko ir kur vargo dienomis atsisėdusi liūdėjo.

Sunkiai, vėl ant abiejų rankų pasiremmdama, ji pasikėlė ir pri-ėjo prie sienos, netoli durų. Tinkas ten buvo nubiręs. Kaziukas žinojo toje vietoje esant peiliu įpiautų ženklų, kuriais senovėje atžymėdavo kiekvieno vaiko amžių, o ties mirusiu įrėždavo kry-želį. Jau ilgas laikas tu rėncių niekas nedėdavo, ir kaip tik dabar močiutė grabinėjo tuos brūkšnius senojuje.

Ūmai ji atsigrėžė ir pašaukė:

— Kaziuk ...

Vaikas krūptelėjo. Jis buvo galvojęs, kad senelė dar jo nepa-stebėjusi.

— Kaziuk, — ji kalbėjo, — tie viršutiniai metai yra mano ... Neuzmiršk ...

— Ne, senele, — nedrąsiai atsiliepė jisai.

Ji pamažėlė, šlepsėdama, artinosi prie vaiko. Jis matė, kad mo-čiutė buvo apsiklėstusi senovinę išėiginę skarą, lyg kokiai šventei išsiapuosi.

Šuo Vižla suunkstė ir pribėgęs glaustėsi prie senelės.

Ji šnekėjo:

— Sakau, eisiu jau ir pasilsėsiu ... Negaliu ten, negaliu ... Taigi, ėmiau ir išėjau ... Na, duok, sūneli, man ranką ... Bent ant tų šiaudų gniūžtės atsisėsiu, jei jau nėra kur ... Va, ir bus gerai ... Sėskis ir tu.

Berniukas susirietė ant šiaudų. Prie jo prisiglaudė Vižla.

Senelė vis kalbėjo nei tai vaikui, nei ta pati sau:

— Jau atsisveikinau su visais ... Ir su dukrele, ir su žentu, ir su anūkėliais. Bet ko Marytė pravirko? Dievas žino, gal ji ir su-prato, — mažas gi turi protą! Ir tavęs ieškojau, kol atsiminiau, kad tu čia ...

Ji nusijuokė dusliai ir tarė:

— Ar tik jie nepamano, kad aš kuoktelėjau, jei taip atsisvei-kiną ... Bet kur tau! ...

Ir ji kikeno, lyg būtų patenkinta.

Po valandėlės ji prabilo:

— Kai medis pasensta, jį nukerta ar vėjas nulaužia, o kai žmo-

Kaziukas, sumišęs, atsiliepė:

— Senutėle ... ką gi tu dab

Ji iš lėto pasitaisė savo išėiginį galvą mastė. Paskui ji prašeko:

— Tėvelis tave i mokslus žadanigas, gal dak-taras ar gal žmones mokysi iš korrėjau pasakyti apie mūsų giminę ...

Berniukas išsitęsė, klausydan

Močiutė kalbėjo:

— Ar aš tau niekados nepasajamą?

— Ne.

— Nuplakė ją, vargšelę, nupais baudžiavos metais ... Ligi kraują nuplakė batilsį ... Duok, Dieve, jai dangaus karalystę ...

Senelė šnabždėjo viena sau. Jinai už moti-nelės vėlė medžiiasi.

— Kaip šiandien atsimenu, — Aš bėginėjau sode po ąžuolu. Ir štai regiu: pararo per laukus, raudodama, lyg gegutė kukuodaure, po anuo langu ir verkia gailiomis ašaromivare: esą, ver-palai per stori buivę, nors, sūneli, jas tokios ver-pėjos nebūtum radęs. Aš prisiglaukeles bučiuoju ir prašau, kad neverktų, o jai ašarnėlynų akių ... Jau seniai ji numirė, jau ir ponao, visi tie, kur man plakė ... Štai kas yra, sūnelyte, nei man pačiai nebuvo, gal ir tau nebus i vaikščioti ... Tylėk, tylėk, vaikeli ... Lyg aš nų laukia daug ašarų ir plakių, o mažą džiaugši mūsų žemė, toki jau mes patys esame ...

— Seniau taip buvo, senele. k nieko nesibi-jom. Esame laisvi.

— Andai man iš raštų skaitais kadaise buvo dar didesnis, o vienok paskui nurę ... A-a! Ir jauna ir graži ji tada buvo. Ir m... Pačiam am-žiaus tvirtume ...

— Žinau, močiute, žinau. Buv'nygas nešė ...

Josios veidas staiga nusivietė

— Kokias vestuves mudu iškė pasigėrėdama.

— Buvo žiema. Išikinkę širmus e i bažnyčią ... Sokom ir uliojom visą savaitę ... tele žalių, — kaip ten dainoje sako ... Taigi, sko, dainavo ir valpė ... Ajajaj, sūneli, kaip daapsirengus, su velionais ir kaspinais ... Tiek metai vienų viena.

— Močiute! — sušuko Kazelisi gaila senelės.

— Juk mes ... mes visados tave ...

— Ačiū, vaikeli, ačiū ... Aš ne mylit ...

Parduodant ar perkant namą mielai Jums patarnausiu!

žinau lietuvišką skoni ir norą. Galiu sudaryti paskolas.
Veltui suteikiu informaciją apie parduodamus namus,
paskolas, bižnų ir tt. Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite telef.: LA 4817, LA 5804, LO 7871

933 Bloor Street West

(1 blokas į vakarus nuo Ossington Ave.)

J. Green Real Estate

Bolševikinis teismas ir tardymas

Kai iš bolševikinio "teisingumo" rankų pasprukę rytų Europos gyventojai pasakodavo apie prievartavimus bei tardymo kankinimų žiaurumus, vakariečiai traukdavo pečius ir nenorėjo tikėti. Kaip gi taip gali elgtis žmonės ir dar šaukti apie išvadą: žmogaus iš prievartos ir neteisybių! Bet štai pasirodė ant savo kailio visa tai patyrę vakariečiai liudininkai, žmonės, kurių vardas žinomas viso pasaulio.

Nuo 1949 m. lapkričio mėnesio viso pasaulio spauda plačiai ir dažnai rašė apie tarptautinės telefonotelegrafo bendrovės viceprezidentą Robert Vogelę, Vengrijoje suimtą, apkaltintą šnipinėjimu ir nuteistą 15 metų kalėti. Po ilgų diplomatinių derybų, už tam tikras nuolaidas iš JAV pusės, Vogelę š. m. balandžio 28 d. pagaliau buvo paleistas ir tuoj pat grįžo Amerikon. Birželio 8 d. per National Press klubo iškilmingus pietus Vašingtone jis pirmą kartą pasakojė spaudos žmonėms apie savo siaubingus pergyvenimus per 17 mėn. bolševikiniam Vengrijos kalėjime Budapešte.

"Gavęs žmogaus nuvertinimo ir visišką suniekinimo vaizdą", praneša spaudos atstovai.

Prisilegtu balsu, lėtai Vogelė kalbėjo laikraščių atstovams atvaizduodamas kalinio kankinias: tardymas be atvangos, nuolatinis spaudimas, blogas maitinimas, šūkavimai, mirtina tyła, šaltis ir kitoki kankinimai, viskas, ne kad pasakytum teisybę, bet tai, ką jie nori. Protas, dvasia ir kūnas puolami be pertraukos, kol visiškai nusilpsta. Pagaliau asmenybė nustoja egzistuoti.

Jis prisipažinęs šnipinėjęs, sabotavęs, šmugeliavęs ir pan. Teisme jis sakęs teisingai tik savo pavardę, gimimo vietą, savo darbą, visa kita sakęs, ką jie norėjo. Pakliuvęs kalėjimui bu-

vęs tardytas be pertraukos 72 valandas, be poilsio ir be maisto. Kai visiškai nusilpdavęs, duodavę kavos ir cigarečių. Laikė šio periodo, sako jis, "buvau mušamas per ausį ir buvau įkištas nuogas į ledą šaltimo vandens statinę..." Po to sekė požemio celės, drėgnos ir šaltos pūsnuogiam ir tt. ir tt. Jis pradėjęs sirgti haliucinacijomis: "Aš kartais matydavau savo žmonos veidą, atrodydavo, kad esu namuose".

Septyniasdešimt tardymo valandų visiškai kritęs be sąmonės. Tardymas dar tęsėsi keliolika dienų išgalvojant įvairias kankinimo priemones, kol pasirašęs prisipažinimą, kad kaltas.

Baigdamas, Vogelę pareiškė, kad išvykęs iš Vengrijos ir atsigavęs, jis priėjęs išvados ir giliau įsitikinimo, kad "iš mano patyrimo galima pasimokyti vieną naudingą dalyką, kad taip gali atsitikti su kiekvienu — taip gali atsitikti su jumis".

Visa tai mums girdėta, o daugelio ir pergyventa. Bet ar tikės pasaulis bei amerikiečiai ir savo žmogaus pasakojimu? Ar ir tai bus "fašisto propaganda"?

"Taikos plebiscitas" satelitų kraštuose

Toks jau sovietinio valdymo būdas, kad ten niekas niekad neboja, ką visuomenės balsas sako ir kiekvieną nugirstą nepalankų žodelį laiko liaudies prieš sabotažu, bet nuolat ir nuolat vykdomi balsavimai ir šaukiamas apie tautos valios pareiškimą. Bežaidžiant taikos propaganda, nesidėstant rinkimu parašų po taikos deklaracija, bet gegužės mėnesį visose satelitinėse valstybėse dar buvo surengti "taikos plebiscitai", kurių metu visi gyventojai buvo varomi mesti į urnas vienintelį ir rankas įduodamą lapelį, kuriame rašoma, kad balsuotojas: 1. sutinka su

Mirus Senato pirmininkui (20. IV.) Ivanoe Bonomi, kuris nuo 1909 m. (gim. 1873) dalyvavo Italijos politiniame gyvenime — socialistas, masonas — senato pirmininku išrinktas buv. laikinos respublikos (prieš Einaudi) prezidentas De Nicola, liberalas, masonas, kaip ir prezid. Einaudi bei Sforza. Tai vis seni valstybininkai, kurie iki fašizmo vadovavo Italijai kartu su karaliumi Vikt. Emanueliu, taipgi masonu.

Pažymėtina šia proga, kad garšiąją Italijos masoneriją fašizmas sugriovė iki nereikšmingumo viešajam gyvenime: jis atidarė kelią tikybai ir mokyklai, įnešė į jas kryžius, sudarė Laterano sutartį su Apaštaliu Sostu, nukreipė dėmesį į liaudį, nešdamas labai žymius pagerinimus, pažaboję komunizmą, išaugusį po masonišku sparnu ir pan. (Italijoje už tai būciau apkaltintų fašizmo propagavimu ir baudžiamas). Fašizmas ir šandien nėra miręs, jis labai gerai minimas ir kaip MSI — Movimento Sociale Italiano — labai populiarus, tik įstatymais prispauštas. Scelba — vidaus reikalų ministeris — daugiau jo bijo negu komunistų. Būdinga, kad, pav., tarpuniversitetinė studentų vadovybė šiais metais didžiojoje sudaro minetas sąjūdis. Komunistai ir fašistai kaip ugnis ir vanduo. Karui besibaigiant kom. partizanai išžudė dešimtis tūkstančių fašistų, atsikėrydami už priespaudą jų viešpatavimo metu, dabar neofašistai laukia progos atsikėryti ir veikti, jei vyriausybė jų nepridabotų. Jie

prieš šią vyriausybę, — kam laiko komunistus legalia organizacija, kai fašistai — tiek turį nuopelnų kraštui — yra uždaryti. Kritišku momentu jie bus neabejotina jėga prieš komunistus. Pereitų metų vasarą buvo daug incidentų — sprogdinimas kom. įstaigų ir pan.

De Nicola buvo pastatęs sąlygą, kad būtų senato vienbalsiai išrinktas, bet trūko 20 balsų. Jo kandidatūrą ypač kr. dem. palaike, nes dabartinėse sąlygose šie mason-liberalų šulai nebėra pavojingi, be to, ir patys gerokai pasikeitę, o gali būti panaudoti kaip priyrę valstybininkai.

Savivaldybių rinkimuose socialkom. vieni; krikšč. dem. susilokavo su socialdem., liberalais, respublikonais; monarchistų abi partijos išvien, MSI — neofaš. — vieni. Didysis blokas nori išmūšyti komunistus iš savivaldybių, kurios ypač didžiuliuose miestuose, išskyrus Romą, jų rankose. Rinkimų rezultatai parodys tikrą krašto politinį veidą, kaip daugelis mano, žymiai pasikeitusių. L'Osservatore R. ir kairiųjų vyskupų pareiškimas, kad katalikai negali būti kartu ir socialistai, atseit, balsuoti už socialdemokratų, įnešė šiame politiniame žaidime nepasitenkinimo murmėjimą, ypač pas socialdemokratų. Šviežias lipdins dviejų nereikšmingų grupių tikisi katalikų pečiaus iškilti ir įsigyti reikšmingą vietą valstybės administravime. Juk jie yra koalicijos su krik. dem!

Balandžio 29 d. visuotinas susiekimo priemonių tarnautojų streikas buvo suparalizavęs visą 24 val. susisiekimą; nuolat grasiną streiku valstybės tarnautojai. Streikai grynai ekonominiai. Šiuo metu ekonominė lygsvara labai pašlijus: tarnautojai iš algų negali pragyventi, kainos kyla, ypač butai brangūs, už jį tenka atiduoti gerą pusę algos. Dirbtinas padengimas nedarbo įvairiais darbais, nors ir labai naudingais, bet ne pagal išgales, labai apsunkina tarnautojus, o ūkininkus ir verslininkus apkrauna dideliais mokesčiais, kurie savo ruožtu stengiasi atsilygti keldami kainas — gaunasi užburtas ratas. Vietinė pramonė, neturėdama savų žaliavų, sunkiai gali išlaikyti tarptautinę konkurenciją, palengvintomis iš-

Paieškojimai

Mečio Šliaušinsko, gyvenusio Danijoje ir Birutės Andriūnaitės, kilusios iš Kauno, ieško Stefa Mašalaitė, gvy. 6640 Mazarin Str. Ville Emard, Montreal, Que.

MANNING CARTAGE & MOVERS

184 Manning Ave.

Tel. WA-0791

Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiškai, rusiškai ir lenkiškai.

BRONIUS SERGAUTIS vertėjas

Išrūpina statomiems arba seniems namams paskolas, padeda sudaryti pirkimo-pardavimo dokumentus, tvarko imigracijos reikalus, tarpininkauja įvairiose įstaigose. Kreiptis tel. KE 7593. 9 Irene Ave. Toronto.

AKIŲ SPECIALISTAS M. STEPANUK (optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga. Bathurst Medical Building 312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

HNATYSHYN VAISTINĖ

paruošia vaistus pagal KanaDOS ir Europos receptus. Greitas pristatymas. 312 Bathurst St. Tel. WA 4956 Toronto, Ont.

R. MacIntyre Aylesworth B.A.

ADVOKATAS IR NOTARAS B. 61, 880 Bay Str. (Bay Grosvenor Bldg.) Tel. RA 2107-8 arba RA 1787 Kalbame vokiškai ir rusiškai

Italijos naujienos

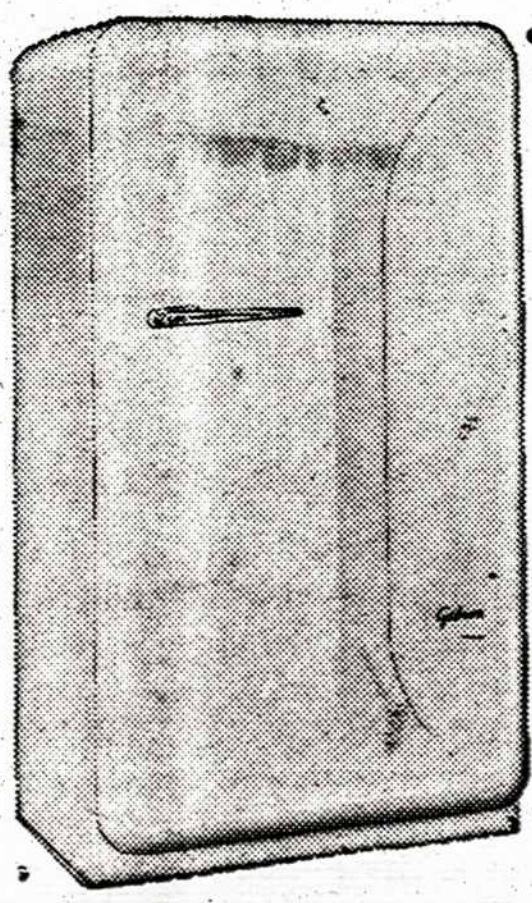
simokėjimo sąlygomis parduoda vietoje, kas apsunkina mažiau reikalingais dalykais atskirų asmenų balansą. Įvairių tipų mašinų po karo padvigubėjo, neparduos gaminių, sustos fabrikai, atleidžiami darbininkai... Per didelis skubotas mechanizavimas, atrodo, žalingas ir ta prasme, kad milžiniškas sumas reikia išleisti iveržant benzina. Žemės reforma surišta su stambiomis išlaidomis, kurios pelnas gal tik už dešetą metų tepasirodys, kaikurie ir dėl to abejoja. Ir ginklavimas savo svorį uždeda. Jei vieną dieną užsitrauktų dėdės Samo maišukas, Italiją ištiktų katastrofa. Visai be reikalo atimtos tam kraštui kolonijos, kuris turi tiek darbo jėgos ir iniciatyvos. Juk jos kolonijos Afrikoj buvo daug didesnės už pačią metropoliją ir teikė Italijai gražių perspektyvų. Dėdė Samas jas padovanojo besočiui kolonistui — Britams, prieš kuriuos čia susirenka vis daugiau tulžies, o dėdės Samo maišukas turi atsakyti.

Dr. J. Liausa.

Sovietinis valstybės aparatas

Apskaičiuojama, kad sovietinėje santvarkoje administracinis aparatas yra bent 5 kartus didesnis negu betkurio kito krašto toks aparatas. Taip yra dėl to, kad pirmiausia yra labai gausus normalus aparatas, panašus kitų valstybių aparatui. Toliau veik antriatiek pareigūnų yra partijos aparate, kuris yra ne kas kita, kaip antras paralelis valdžios aparatas, turis visas ministrijas bei jų padalinius. Jis skiriamas kontrolei ir skatinimui. Toliau nepaprastai gausus yra vad. saugumo aparatas, iš dalies susietas su partijos aparatu, bet stovis virš jo ir visagalus. Saugumo aparatas turi atskirus skyrius visoms gyvenimo sritims, o taip pat visoms valstybės žinyboms bei jų organams prižiūrėti. Pagaliau ketvirtą valdininkų armiją sudaro pagalbinės komunistų santvarkos vadybos, skirtos politiniam vadovavimui kariuomenėje, valdžios aparate ir visame gyvenime. Čia priklauso ir spauda, ir radijas, ir vad. suaugusių švietimas bei politinis masių sąmoninimas ir tt.

GIBSON ŠALDYTUVAI

Dėmesio !!!

Liko tik keletas šaldytuvų, kurie parduodami be taksų.

Mes taip pat turime krosnių, skalbimo mašinų, radio ir kitų elektr. reikmenų.

Mes aptarnaujame baldais įvairius kambarius. Parduodame specialius VAIKŲ VEZIMELIUS ir elektr. ventilatorius.

Atvykite įsitikinsite! Žemiausia kaina Toronte.

GROTELL ELECTRIC

214 OSSINGTON AVE. TORONTO (prieš Pix kino teatrą)

STALIUS KONTRAKTORIUS

medžio, cemento, "arborite, tiles" ir kiti maži bei dideli darbai. Viduje ir lauke.

JON. GREIČIUNAS

Telefonas ME 7651 91 HILLCREST DRIVE, TORONTO

Ar jus pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius bižnius Hamiltono, St. Catharines ir Toronto rajonuose?

Kalbame visokiomis kalbomis.

Kreiptis A. D A G E L I S, Telef. 9-4684 arba 5-1509 reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker and General Insurance. 707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

LIETUVIS ELEKTRIKAS — TORONTE —

Instaliuoju naujus namus, vasarnamius, prijungiu elektrines plynas, elektrinius vandens tankų kaitintuvus ir kitus įvairius elektrinius darbus atlieku pigiau ir greitai.

Vytautas Juškevičius

Skambinti vakarais tarp 7 ir 9 val. tel. LO 3517

Siuntiniai į Vokietiją

Nuo gegužės 27 d. visose Vakarų Vokietijos zonose įsigaliojo nauji nuostatai, tvarką siuntinių iš užsienio. Įvesta naujų suvaržymų.

Kavos be maito galima gauti siuntiny ne daugiau 1 svaro; arbata visa muituojama; šokoladas ir kakao nemuituojama iki 1kg per mėnesį vienam gavėjui. Maisto siuntinių galima gauti ne daugiau 15 kg. per mėnesį. Jei siuntiny ar siuntiniuose randama daugiau, gavėjas gali perviršį pavesti kuriai labdaros organizacijai arba paprašyti gražinti visą siuntinį siuntėjui atgal.

Visiškai neleidžiama be maito siųsti tabako bei jo gaminius, scharino, narkotikų bei nuodinių svaigalų, o taip pat alkoholinių gėrimų, ikrų, brangiųjų metalų brangakmenių, brangiųjų kailių virš 800 DM. vertės, avalynės, odos dirbinių, radio ir foto aparatų, kosmetikos gaminių ir tt.

Kažkurių šių pastarųjų prekių leidžiama siųsti, bet labai mažais kiekiais.

Korėjos karo aukos

Remiantis oficialiais balais ir gegužės mėn. pranešimais, spauda skelbia tokius įvairių kraštų nuostolius Korėjos karo metu:

Zuve: Suž.: Din:

JAV 10.229 45.899 11.3

Turkų 408 898

Prancūzų 89 314

Australų 70 302

Kanados 43 90

Graių 42 76

Siamio 12 123

Olandų 36 94

Belgų 8 47

Piet. korėj. 18.150 50.764 57.7

Be to, britų yra žuvusių 1700, o sužeistų ir dingusių 1000. Jų žuvusių skaičius lėkė pakilo ryšy su vieno pulko įklimpimu. Dar visai neseniai žuvusių buvo vos 52, o sužeistų 756.

Dar pranešama, kad nukentėjęs 1 pietų afrikietis, o Filipinų ir N. Zelandai aukų neturi.

Reikalauja grąžinti Karaliauč

Jokūbas Kaizeris, bendriems reikalams vokiečių B. nos vyr. ministeris, gegužės d., kalbėdamas Essene, užtikrinęs, jog Saaras yra vokiškas jiems priklausęs, reikalavo likusių okupuotų sričių lygiai kaip sovietų užimtos teritorijos Ka

liaučiaus.

Parduodame:

231 naujų ir vartotų vyr. g. bardinio paltų — įvairių rūšių

kaina nuo \$10 iki \$40

452 naujus ir vart. kostiumus

Tropinius kostiumus už \$1

Pinigai įmokami iš karto

Hollywood Clothing

270 QUEEN ST. WEST

(kampas Beverley)

HIGH PARK CHIMNEY SERVICE

Valome, statome naujus ir taisome senus kaminus ir tvarkomą gazo ir alyvos krosnių linijas (transitlining).

K. D A R G I S

54 Indian Trail, Toronto. Telef. LL 2252

Lietuvių Baldų Krautuvė

"MOHAWK FURNITURE"

— 2448 Danforth Ave., Toronto. — Telef. OX. 4444. —

Didelis pasirinkimas baldų, radio, televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, krosnių ir vaikų baldų.

Minkštus baldus dirbame pagal užsakymus ir taisome senus

Lietuviams 10% nuolaida

Krautuvė atidaryta iki 9 val. vakaro.

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?

Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:

Y. ONYSCHUK

INSURANCE & REAL ESTATE

Susikalbų įvairiomis kalbomis.

Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes

1165 Dundas St. W. Toronto. Norint skambinkite: KE 594

THE TWO LITTLE JEWELLERS

Mūsų krautuvėje turime didelį pasirinkimą: laikrodžių, deimantų, brangakmenių ir sieninių laikrodžių.

Taisome įvairių rūšių laikrodžius. Galite mokėti grynais arba duodame išsimokėjimui. Kalbame ukrainiškai.

Užėikite į

558 QUEEN ST. WEST, TORONTO

Tel. E M4-0047

Lietuviška Moterų Plaukų Kirpykla

JANET'S BEAUTY SALON

346 Broadview Ave. (kampas Gerrard), Toronto. Skambinkite GE. 6620. Atidaryta kasdien 9-9 val. Savininkė J. Viliūnienė.

MES PERKAME KUR

MODERNI LIETUVIŠKA Vyriskų rūbų krautuvė

PRASOM PASINAUDOTI PROGA!

Nuo š.m. birželio 10 d. ligi atšaukimo paltams, kostiumams ir kt. rūbams pagal užsakymą duodame lietuviams specialią nuolaidą 15% Gataviems rūbams, skrybėlėms, įvairioms kelnėms, švarkams, baltiniams, kojiniams ir kt., kaip ligi šiol — 10%.

Savininkas P. Salmonaitis

DERBY MEN'S SHOP

2576 YONGE ST. TORONTO

Telefonas HY 9624

Life - Fire - Auto VITOLDAS KRUPAVIČIUS GENERAL INSURANCE SERVICES

Tuoj pat draudžia: automobilius, brangenybes, rūbus, baldus, įmones ir namus nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui suteikia informaciją ir patarimus.

LIFE INSURANCE

Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai

55 YONGE ST. — TORONTO

Telefonas EM 3-6331

Po darbo valandų, šeštadieniais ir šventadieniais prašau telefonuoti LL 9204.

Life - Fire - Auto

VITOLDAS KRUPAVIČIUS

GENERAL INSURANCE SERVICES

Tuoj pat draudžia: automobilius, brangenybes, rūbus, baldus, įmones ir namus nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui suteikia informaciją ir patarimus.

LIFE INSURANCE

Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai

55 YONGE ST. — TORONTO

Telefonas EM 3-6331

Po darbo valandų, šeštadieniais ir šventadieniais prašau telefonuoti LL 9204.

Life - Fire - Auto

VITOLDAS KRUPAVIČIUS

GENERAL INSURANCE SERVICES

Tuoj pat draudžia: automobilius, brangenybes, rūbus, baldus, įmones ir namus nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui suteikia informaciją ir patarimus.

LIFE INSURANCE

Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai

55 YONGE ST. — TORONTO

Telefonas EM 3-6331

Po darbo valandų, šeštadieniais ir šventadieniais prašau telefonuoti LL 9204.

Life - Fire - Auto

VITOLDAS KRUPAVIČIUS

GENERAL INSURANCE SERVICES

Tuoj pat draudžia: automobilius, brangenybes, rūbus, baldus, įmones ir namus nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui suteikia informaciją ir patarimus.

LIFE INSURANCE

Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai

55 YONGE ST. — TORONTO

Telefonas EM 3-6331

Po darbo valandų, šeštadieniais ir šventadieniais prašau telefonuoti LL 9204.

Life - Fire - Auto

VITOLDAS KRUPAVIČIUS

GENERAL INSURANCE SERVICES

Tuoj pat draudžia: automobilius, brangenybes, rūbus, baldus, įmones ir namus nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui suteikia informaciją ir patarimus.

LIFE INSURANCE

Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai

55 YONGE ST. — TORONTO

Telefonas EM 3-6331

Po darbo valandų, šeštadieniais ir šventadieniais prašau telefonuoti LL 9204.

Life - Fire - Auto

VITOLDAS KRUPAVIČIUS

GENERAL INSURANCE SERVICES

Tuoj pat draudžia: automobilius, brangenybes, rūbus, baldus, įmones ir namus nuo ugnies ir vagysčių. Taip pat veltui suteikia informaciją ir patarimus.

LIFE INSURANCE

Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai

55 YONGE ST. — TORONTO

Telefonas EM 3-6331

MARGIS DRUGS

JONAS V. MARGIS Phm B.

19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)

Parduodama Penicilin, Streptomycin ir kiti moderniškai vaistai. Paruošiami vaistai pagal receptus

Kosmetika: Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Telefonas
MU-9543LAIKOMOS PALANGOS
TREJOS DEVYNERIOSTelefonas
MU-9543JEIGU NORITE NESIOTI GRAŽIAI NUKIRPTUS PLAUKUS
eikite į**LIETUVIŠKĄ KIRPYKLĄ**

867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO

Kerpame skubiai. Nesugaišite brangaus laiko.

Sav. Br. Pakėnas

UKRAINIEČIAI SAVININKAI

G. LUKE'S

& Electrical Appliance Co.

797-799 Dundas St. W.
Toronto,

Tel. WA 9228 Tel. WA 9228

Parduodame

SKALBIAMAS MAŠINAS

DUODAME ISSIMOKEJIMUI

Kas pirsks šias mašinas, gaus 2-jų metų
garantiją.

Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko

MOFFAT

Parduodame piano akordeonus

*

Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas EM 3-0360

SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY

Rūbų valymas

Mes paimeime iš namų ir pristatome. Kainos neaukštos

205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

Duona, pyragaičiai, tortai

pristatomi į namus, skambinkite: LL 7445

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. Toronto

UKRAINIEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

įsikūrę prieš 27 metus

CARDINAL & SON

366 Bathurst St. Toronto

Telefonas WA 9954

LONDON FURNITURE CO

Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami nauji
ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis

875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

Lietuviška Baldų Krautuvė

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamishaitis

899 BLOOR ST. W. TORONTO

Tel. LO 1438

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite AD 1618

THE VICTORY FLORIST

Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonom

Sav. A. MERKER

576 QUEEN ST. W. TORONTO

RUTH FROCKS

Moteriškos suknelės, kostiumai, paltai, apatiniai, kojines ir kt.

Duodame lengvam išsimokėjimui

1637 Queen St. W. (prie Roncesvalles) Toronto. Tel. LO 7882

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes
rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas**LAIKRODININKA**turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai

M. MAJINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui**BERGMAN FUR CO TORONTO**

197 Spadina Ave. Prieš atėdami skambinkite: EM 4-6509

GERRY & DAVIDSON

Indai ir geležies reikmenys

Skubiai pristatome į namus

848 DUNDAS ST. W.
PL 1849

Kalbame rusiškai

**AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY. R.O.**Pritaiko akinius visiems akių
defektams. Iširia akių ner-
vus, kurie dažnai sukelia gal-
vos skaudėjimą ir nervingumą
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924**SHIFF'S**VALYMAS —
PROSAVIMAS —
PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas EM 4-6649**Dr. Chas. OKUN**

DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave.)Priima vakarais pagal susita-
rimą. Tel. WA 9822**DR. F. TICKETT**

Gydytojas

ir

chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir

7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto

Telef.: WA 3754

BR. BUKOWSKA, R.O.

AKIŲ SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau aki-
nius suaugusiems ir vaikams.
Priėmimo valandos: kasdien
nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadien. pagal susitarimą.55 St. John's Rd. W. Toronto
kampas 94 Laws St.
Tel. LYndhurst 0052

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSKI
B.A., D.D.S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building
Telef: EM 3-6373 Toronto**STANLEY SHOE STORE**Aukščiausios rūšies moterų,
vaikų ir vyrų batai, norma-
laus dydžio ir platus
(EE—EEE)1438 Dundas St. W. Toronto
(prie Gladstone)**Dr. WILLIAM J. ZINCHEIN**

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir

CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir
7-9 po pietų

386 Bathurst St. Toronto

Tel. WA 1344

Kai norisi nusišypsoti Seimos galva daro ką nori
Vienoje šeimoje, kur smarko-
ka žmonelė, sykį įvyko mažas ne-
susipratimas. Saugodamasis lėkš
čių ir kitokių virtuvinių pabūklų
krušos, vyrėlis palindo ir susigu-
žė po stalą. Tuo momentu iš prie-
angio atvirose duryse pasirodė
svečias kaimynas.— Na, o kasgi tave ten, kaimy-
ne, po stalų pakišo? — klausia
svečias.Nejaukiai pasijutęs, šeiminin-
kas nervingai atsikerta:
— Aš čia gėspodoriu ir ką no-
riu, tą darau!

Trauk, nes tau priklausio

Namu sienos už geležinės už-
dangos yra nuklijuotos plaka-
tais: "Dirbk — tau priklausio fab-
rikas", o kaimuose: Dirbk, tau
priklausio žemė". Tačiau, kai tik
ateina derliaus metas, visus grū-
dus "superka" valstybė.Kaimietis su sunkiai prikrautu
vežimu važiuoja į kaimyninį kai-
mą. Vežimas įklimpo į purvyną
ir kuinas niekaip neįstengia jo
išvilkti. Kaimietis bara kuiną,
ragina. Nei iš vietos. Griebiasi
botago, kuinas kenčia, bet ne-
traukia. Išbandęs visus apčiuo-
piamus argumentus, kaimietis
griebiasi paskutiniojo: "Durniau,
trauk vežimą, nes jis tau pri-
klauso!"

Du pasauliai

Prie sienos vengrų šuo kalba-
si su austrų šuniu:— Kaip pas jus ten viskas da-
bar atrodo, kolega?— Neblogai. Žinoma, mes ne-
turim daug ėdalo, bet turim tris
okupacines pajėgas — rusus, brit-
us ir amerikiečius. Visą dieną
pramogauju juos lodamas. O
kaip pats gyveni Vengrijoje?— Puikiai. Maisto mums nie-
kada netrūksta. Pusrūčius kiek-
vieną rytą gaunu lovoje. Pietums
man tarnai atgabeną didžiulį
karbonadą. Kadangi aš jau įsi-
rašiau į komunistų partiją, tai
gavau liuksusę vilą. Gyvenu
tikrai gerai, tik loti tai jau at-
pratau. Matai, čia pas mus nie-
kas neloja, nes lojančius sovietai
tuojau išgabeną į Sibirą...

Lietuviška valgykla ir maisto produktų parduotuvė

"ATLANTIC"

1330 Dundas St. W. prie Rusholm ir Lisgar St. Tel. ME 9347

Maistas gaminamas europietiškiškai iš šviežių produktų. Daromi
įvairūs sviestainiai (sandvičiai). Patarnavimas greitas.
Mieli tautiečiai prašomi atsilankyti ir įsitikinti.
Valgykla atidaryta nuo 6 val. ryto iki 23 val. vakaro.
Savininkai: Preiškaitis ir Bleizgys.

DANIEL D. STOKAL

B.A.

TEISININKAS,
ADVOKATAS,
NOTARAS

Kalbu slavų kalbomis.

Room 204, 221 Victoria St.
office telef. PL 1753,
Res. tel. LY 5797**"EUROPA" FOTO STUDIO**

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto
Mūsų specialybė vestuvinės,
šeimų nuotraukos ir spalvoti
portretai

Darbas pirmos rūšies

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadi-
niais priima taip pat 7-9 popiet386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL 6515

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos

Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812

587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:
Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio —
komplektus ir parduodame kilimus.

- lovų komplektai,
- siuvamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame rusų kalba

Pirmos komunijos proga

VAIKŲ NUOTRAUKOMS PAPIGINTOS KAINOS

Iš anksto susitarus, fotografuoja
ir sekmdieniais.**LUNA Foto studija**

984 DUNDAS ST. West, TORONTO

TELEFONAS ME 8967

Aukos Vasario 16-osios Lietuvių Gimnazijai
(Diepholze, Vokietijoje)

V. Tėsinys.	
Perkelta: IV tėsiny.	\$315.70
V. Grinius, Sudbury	1.—
A. Bruškevičius, Sudb.	1.—
Vl. Skripkus, Sudb.	1.—
P. Mikštas,	1.—

J. Adomaitis, Montr.	2.—
Z. Ramanauskas,	2.—
S. Prancūnas, Toront.	1.—
J. Jurgutis, Montr.	1.—
J. Adomėnas, Montr.	1.—
Norandos lietuvių au-	
ka vestuvių proga	26.—
E. Katzevičius SS Mar.	9.50
KLB Londono A.V-ba	36.60
A. Kudžma, Montr.	2.—
I. Andriuskevičienė	4.—

Viso \$404.80

Už tolimesnius mėnesius
aukojo:

(Skliausteliuose pažymėta už
kiek mėnesių iš viso įnešta)

J. C., Sudbury	1.— (2)
S. J., Sudbury	1.— (2)
Z. J., Sudbury	1.— (2)
K. Rimkevičius, Sudb.	1.— (2)
L. Balzaras, Montr.	3.— (4)
G. Rukšėnas, Montr.	3.— (5)
A. Jonelis, Montr.	2.— (4)
J. Kardelis, Montr.	3.— (6)
K. Otto, Montr.	1.— (2)
V. Kačergius, Montr.	5.— (6)
Ant Corcovado kalno (Brazi-	
lijoje) stovi Kristaus statula, 30	
m. aukščio. Jos galva sveria 20 to,	
rankos 80 to, o ji visa apie 700 to.	
D. HOLOTA REAL ESTATE	
Pirkimo — pardavimo	
tarpininkas	
496 Queen St. W.	
(prie Denison Ave.)	
Tel. WA 5232 Toronto	

Viso \$93.—

Viso surinkta \$497.80

Visiems mieliems aukotojams,
supratusiems mūsų užsibrėžtų
tikslų svarbą, tariame nuoširdžią
padėką.Aukos siųstinis kasininkui:
A. Lymantas, 7116 Cartier St.
Montreal, P. Que.
MLB D-jos LCV-ba.**Užsisakykite anelis**

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas W. WILSON

Telefonas RI 4411

143 Hamilton St., Toronto

JEIGU PAGEIDAUJATE be jokio susikimšimo, laisvai prie sta-
liukų, skaniai, sočiai ir nebrangiai pavalgyti įvairių lietuviškų
valgių prie nemokamos muzikos, kviečiame atsilankyti tikrai į
pirmąją erdviausią Lietuvišką Valgyklą**"PARK RESTAURANT"**1002 Dundas Str. W., Toronto, prie pat parko Montrose Ave
(pora minučių kelio nuo lietuvių bažnyčios į vakarus)
Čia gausite išsineštinai visokių buterbrodų ir maisto gaminių
krautuvė kainomis, o taipgi ir nakvyne.
Pietūs ir vakarienė duodama iki 11 val. — atidaryta iki 12 val.

Kainos nepakilo pas:

ART FASHIONS

didžiausiose Toronto kredito krautuvėse:

536 Queen St. W. ir 1158 St. Clair Ave. W.

Mes turime šimtus suknelių, apsiaustu,
kostiumų ir paltų. Geriausios rūšies ta
pacia žema kaina. Mes pagelbėsime
Jums įsigyti pavasario rūbus.Pirkite patogiomis išsimokėjimo sąlygomis
Tel. WA 7537 Tel. WA 8497

SUSIRGUS KREIPKIS Į

YARMEY CLINIC

314 BATHURST ST., TORONTO

Slavų medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. YARMEY

Telefonas: EM 4-7146.

Spausdinamelaikraščius, žurnalus, knygas ir įvairius smulkius spaudinius: pa-
kvietimus, atvirutes, blankus, pažymėjimus, vizitines korteles,
vokus ir kit.

Darbą atliekame lietuviškomis raidėmis ir švairiu linotipo rinkimu.

„ŽIBURIU“ Spaudos Bendrovė

941 DUNDAS ST. W., TORONTO. Telefonas EM 3-4265

TORONTO, Ont.

Pirmoji Komunija

Liepos 1 d., sekmadienį, Toronto lietuvių bažnyčioje įvyksta pirmoji Komunija, kurią, tikimasi priims apie 30 lietuvių vaikų. Vaikų iškilmingosios pamaldos įvyks 9.30 val., prieš tai pirm. Komunijos dalyvius iškilmingai sutinkant parapijos salėje ir procesija įvedant juos į bažnyčią.

Padėka

Š.m. birželio mėn. 24 d. Toronto prie lietuvių bažnyčios buvo renkamos aukos Mažosios Lietuvos lietuviams sušelpiti ir jų organizacijoms paremti. Šimt Joninių diena pasitaikė labai graži, tai ir aukų rinkimas praėjo sklandžiai, per dvi aukų rinkimo valandas surinkta 188 dol. 15 cent.

MLB D-jos Toronto skyrius nuosirdžiai dėkoja geraširdžiams tautiečiams už taip gausiai sudėtas aukas.

Taip pat dėkojame talkininkams aukų rinkime asmenims: p-lėms O. Bitaitėi, I. Endzinaitei, M. Žvilutei, poniai G. Lelienei, pp. M. Abromaičiui, A. Kuolui ir G. Šernui.

Maloni padėka gerb. Toronto liet. parapijos klebonui kun. P. Azubaliui už priimtą ir pagalbą šiai rinkliavai praversti.

MLB D-jos Toronto sk. V-ba.

Vedybinė sukaktis

Ateinantį šeštadienį torontiečių lietuvių pp. Dargių šeima švenčia savo vedybinio gyvenimo 25 metų sidabrinį jubiliejų. Ta proga liet. bažnyčioje 9 val. ryto įvyks jubiliejaus intencija iškilmingos pamaldos.

Dviejų seserų vestuvės

Praėjusį šeštadienį Toronto lietuvių bažnyčioje buvo sutuoktų ponų Čepų dvi dukros: Irena su Jonu Nacevičium ir Margarita su Justinu Zubricku. Abiejų porų jungtuvės įvyko vienu laiku. Bažnyčioje "Veni Creator" vadovaujamas Toronto vyrų orkestras, kurio narys yra vienas iš jaunųjų — J. Zubrickas. Bažnyčioje ir vaikių salėje įvyko labai daug jaunųjų, giminių ir bičiulių.

Greitoji pagalba pabrango

Toronto Ambulance Association prašymas vieno žygio kainą nuo iki šiol buvusių \$7 pakelti iki \$9 policijos komisijos atmetė, bet leista kainą pakelti iki \$8. Pastarasis pakėlimas buvo 1947 m. — buvo pakelta nuo \$5 iki \$7. Ligoninui, kuris taxi automobiliu ligoninę pasiekė už 50-75 centus, teks mokėti \$8, jei kas jam išsaus greitąją pagalbą. Tai keista, bet dar keisčiau, kad šios tarnybos neperima nei valstybinės, nei savivaldybinės įstaigos, o ji paliekama privačiam biznui. Kodėl to negalėtų atlikti, pav., miesto sveikatos skyrius?

Gegužinė nukeliama į kitą sekmadienį

KLKultūros Draugijos gegužinė, žadėta ruošti liepos 1 d., nukeliama į sekančią sekmadienį.

Ateitininkų dėmesiai

Š.m. birželio mėn. 30 d., šeštadienį, 7 val. vakare parapijos salėje, Toronto A-kų kuopa rengia pobūvį. Dalyvaujantieji atsineša su savimi užkandžių, gerimų, ledai, etc. bus gaunami vietoje. Įėjimas į pobūvį neapmokamas. Ateitininkai ir prijauciantieji kviečiami kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Habsburgų meno kolekcija Toronto

Habsburgų meno kūrinių kolekcija, vertinama net \$80.000, po karo iš Vienos atgabenta į JAV, bus atgabenta į Kanadą ir rugpjūčio 5 — rugsėjo 16 d. išstatyta Toronto meno galerijoje. Kanadoje ji daugiau niekur nebus rodoma.

Kolekcijos vertingiausias kūriny yra Michaelangelo Da Caravaggio "Rožančiaus Madona". Be šio paveikslų kolekcijoje yra dar per 130 kitų didžiųjų menininkų paveikslų, ypač iš Niederlandų mokyklos. Kartu bus išstatyta daug senųjų laikų brangenybių, gamintų net 12 amž. Tikėkim, kad ir lietuviškoji visuomenė šios parodos nepaliks nepastebėjusi. Ypač tėvai turėtų pasirūpinti, kad Europos kultūros didžiuosius dokumentus pamatytų jaunimas.

Inžinieriams ir architektams

PLIAS Kanados skyriaus nariai (ir nenariai inžinieriai ir architektai) prašomi užsiprenumeruoti mėnesinį technikos darbuotojų laikraštį "Technikos Zodiis". Prenumerata metams \$2 (JAV dol.). Administracijos adresas: Technikos Zodiis, c.o. K. Bertulis, 1616 So. Cristiana Ave., Chicago 23, Ill. USA.

PLIAS Kanados sk. V-ba.

Firmos žurnalas apie lietuvių Toronto stambi bendrovė Swift Canadian Co. savo darbininkams ir tarnautojams leidžia žurnalą "Swift News". Š.m. birželio numerį ten randame trumpai per 2 psl. apibūdintą dviejų jaunų lietuvių istoriją, pavaizduotą 5 nuotraukom. Straipsnelis pavadinamas "We Never Had it so Good", o jame pasakojama apie trečtinį Leoną Bartusevičių ir Elvyrą Zaukaitę, kurie čia Toronto susidraugavę ir savaioje vestis. Trumpai, bet gan taikliai apibūdinus jaunų žmonių praeitį, perėjus prie Kanados, visur pabrėžiamos "puikių kantrės" savybės. Nuotraukose vaizduojama: abu pačių apsitarnaujamose krautuose, abu parke, Leonas B. pas siuvėją, kažkokioje įstaigoje ir abu suklaupe prieš altorių lietuvių parapijos bažnyčioje.

KINO "CENTRE"

772 Dundas St. W.

Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak.

Jaukliai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, birželio 28-30 d.

1. MERTON OF THE MOVIES, su Red Skelton
2. LAST BANDIT — spelv., su William Elliot

Pirmadienį — trečiadienį, liepos 2-4 d.

1. NANCY GOES TO RIO — spalv., su Ann Southern ir Jane Powell
2. STREETS OF SAN FRANCISCO, su Robert Armstrong ir Mac Clarke

LINKSMI IR ĮDOMUS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ

Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

DIDŽIAUSIAS NUOSAVYBIŲ PASIRINKIMAS KANADOJE!

Jei nori pirkti namus (senus ar naujus), restoranus, krautuves, apartamentus ir kitokios rūšies įmones

kreipkis į

ERNEST RIDOUT
Real Estate Ltd.

1172 BAY STREET, TORONTO.

TEL. PR. 5761

Mandagus patarnavimas VOKIEČIŲ ir anglų kalbomis.

Prašykite H. TAMMSALU

Mūsų įstaiga HAMILTONE:

prašykite V. VARANGU

913 MAIN STREET EAST.

TEL. 9-4121

Hamiltono LDM Teatras "Aukuras"

šio mėnesio 30 d. "DAINAVOS" salėje rengia

linksma šokių vakarą
su
programa.

Bus skiriami prizai už geriausią
sušoktus šokius

— Bus įvairiausių gėrimelių. —

Pradžią 7.30 val.

"Aukuras"

Collegą BRONIŲ ZNOTINĄ

ir

p. BIRUTĘ APANAVIČIŲTĘ,

sukūrusius šeimą, sveikina

Joana ir Česius Kurauskai.

Nauja knyga Toronto

Baltijos leidykla leidiniu Nr. 1 išleido Šatrijos Ragano "Senamė dvarė". Spaudos darbas atliktas labai gražiai. Darbą atliko spaustuė "Banga". Knyga turi 176 pusl. Kaina \$2. Knygą galima gauti "Tėviškes Žiburių" knygyne. Galima užsisakyti paštu prisiunčiant \$2.

Padėka

Už suruoštą man priešvestuvinį pobūvį ir už vertingas dovanas, visoms atsilankiusiomis, ypatingai šeiminiškoms pp. E. Frenzelienei, O. Indrelienei, A. Laugalienei, M. Šimonienei, G. Kaknevičienei ir G. Sorbara širdingai dėkoju.

Margarita Čepaitė.

Sunkiai serga J. Gurkys

Jonas Gurkys, gimęs 1893 m. Lietuvoje, į Kanadą atvykęs prieš 4 metus, dirbęs Timminse Paymaster Mine's, sunkiai serga ir guli Toronto General Hospital. Kanadoje — Toronte ar Otavoje — gyvena jo brolis ir pusbrolis. Jei kas juos pažįsta, prašoma jiems apie tai pranešti.

Streikais pasibaigė

Acme Screw and Gear streikavusių 1650 darbininkų, kuriems nedirbant Windsore buvo atleista dar 1000 Chrysler įmonės darbininkų, sekmadienį grįžo į darbą. Iš naujų darbo sąlygų minėtina: bus dirbama 45 val. per savaitę, bet 2½ val. bus apmokamos pusantro karto, o nuo spalio 29 d. dirbs 40 val. Valandinis atlyginimas dabar padidinamas 10 centų, o nuo spalio 29 d. — 22-28 cent.

Goodyear darbininkai į darbą grįžo pirmadienį, gavę užtikrinimą, kad derybos dėl atlyginimų pakėlimo bus pradėtos. Iki šiol jos nevyko. Darbininkai reikalavo 25 cent. valandai, firma siūlė 8,7 cento ir reikalavo, kad prieš derybų pradžią būtų pradėta dirbti.

Abiejose kompanijose dirba nemaža lietuvių.

LUNA

FOTO STUDIJA

reikalinga mokinė.

984 Dundas St. W.

Albertas Meilus dipl. chemikas

Ne sąlygos, bet pasiryžimas ir jaunystės energija nugalė klūtis ir laimėjimus skina.

A. Meilus, gim. 1923 m. gruodžio 19 d. Ukmergėje, ten pat baigęs ir pradžios bei vidurinę mokyklą, 1941 m. pradėjo studijuoti chemiją Š. U. Akad., kurias antroji bolševikų okupacija nutraukė. Tremitę, padedamas brolio Leono, 1945 m. stoja į Landwirtschaftliche Hochschule Sturrgarte, kurią baigia 1947 m. Pasimokęs anglų kalbos, 1948 m. atvyksta į Kanadą ir tuojaus užmezga ryšius su Ontario A. College. Po ilgų pastangų, 1949 m. priimamas į trečią chemijos sk. kursą. Studijuoją duoną užsidirbdamas pats fiziniu darbu ir padedant broliui. Jaunatviškas entuziazmas nugalė visus sunkumus — ir kalbos, ir neįprastos terminologijos — ir š.m. gegužės mėn. Toronto universitetas įteikia jam chemiko di. omę.

Albertas tuo dar nesitenkina ir pasiryžęs studijas tęsti, apvaiknuoti jį daktaro laipsniu.

Linkime sėkmės ir ištvermės.

Rom.

DĖMESIO!

Jau galima užsisakyti pirmąsias "Liet. Tautosakos Lobyno" knygas. Užsiprenumeravusieji maždaug per metus laiko gaus 2 knygas: DVASIOS IR ŽMONĖS (166 legendos iš visos Lietuvos) ir LIAUDIES MAGIA IR MEDICINA. Kiekviena knyga turės apie šimtą spausdintų puslapių. "Lobyno" bus spausdinama tiek egzempliorių, kiek bus prenumeratorių. Vėliau šį leidinį nusipirkti bus negalima.

Knygos kaina Kanadoje \$2.15. Pinigus siųsti "Tėviškes Žiburių" administracijai, 941 Dundas Str. West, Toronto, Ont.

BIZNIERIAI,

su 2-3 suaugusių asmenų šeima ir nedideliu kapitalu, galite turėti savarankišką biznį Toronte: "Grocer and Butcher Shop" lietuviškame rajone. Nuoma: pusė pėno. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis tik asmeniškai, o klausiti telefonu ME. 0023.

Reikalingas kompanijonas į biznį — liet. valgyklą Toronte — lietuvių rajone su gera klijentūra. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis tik asmeniškai, o klausiti telefonu ME 6498.

Iškirpkite ir pasilaikykite

Miesto centre RESTORANAS. Maloni vieta atsivėsinti, ir pasivaikinti šaltais gėrimais, ledais, bei kitu įvairiu skaniu maistu. Oras šaldomas.

KVIECIAME

vietos ir iš kitur atsilankiusius lietuvius pasinaudoti tik savu restoranu

CHARLES RESTAURANT

384 YONGE ST. (kampas Gerrard St.), Toronto, Tel. EM. 4-5090

Dėmesio!

pergabena baldus, bagažą ir kitoki transporto patarnavimą

pigiai atlieka STANLEY VASARAJS (latvis)

Gabenama ir į užmiestį

9 Delaware Ave. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) OL 1403

MONTREAL, Que.

Joninės

Pereitą šeštadienį Aušros V. parapijos salėje tretininkai buvo suruošę Jonam puikią vakarienę. Susirinko didelis būrys tautiečių, tarp kurių nemažai Jonų. Vakaras praėjo linksmoje nuotaikoje ir visi Jonai buvo aiškiai patenkinti. Po vakarienės prasiėdėjo šokiai ir galiausiai po jų ir gausybės sveikinimų ir linkėjimų visi išsiskirstė namo.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šįmet Montrealeis paminėjo Joninių šventę iškilmingai. Didžiąją Sherbrooke gatvę, pradedant jau nuo Pie IX, kiekviena miesto dalis turėjo pasirodymą su savo insignijomis, išpuosuliuotą vežimu su Šv. Jono priešaky. Dalyvavo bemaž visos tautybės, tik gaila, kad lietuviai nebuvo pasirodę dalyvauti. Iškilminga procesija sutraukė tūkstančius montrealiečių ir aptvėrė Sherbrooke gatvę gyva žmonių tvora.

Skautų stovykla

Skautų stovykla prasidės ateinantį penktadienį Vandreuil, 25

Delhi, Ont.

Paminėtas bausis birželis Birželio 17 d. KLB Delhi Apyl. LOKas minėjo pirmųjų bausių masinių trėmimų į Sibirą dešimties metų sukaktį.

Minėjimas pradėtas 11.45 val. Delhi katalikų bažnyčioje pamaldomis. Bažnyčia buvo pilna lietuvių ir kanadiečių. Pradžioje, iki pamokslų, atrodė, kanadiečiai nesuvokė kodėl prieš altorių stovi Kanados ir Lietuvos, perrišta juoda kaspinu, vėliavos.

Mišias laikė ir pritaikintą pamokslą pasakė vietos klebonas, kanadietis. Vargonais gražiai grojo p. B. Strumskis, neseniai atvykęs iš Anglijos.

Klebonas savo pamokslu stengėsi lietuvius užjausti, bei skatinti neperastai vilties. "Jūs esate maža tauta, jūs negalite ginklu pradėti kovą prieš sau nelygų priešą". Palietęs ranka mūsų vėliavą tarė: "Štai, kaip jums reikšminga ši vėliava stovi prieš altorių, taip jį tikėkite į Dievą ir būkite kantrūs, savo kovą laimėsite! Tikrai ateis valanda, kada jūsų tėvynė vėl bus laisva".

Po pamaldų visi lietuviai susirinko į parapijos salę tolimesnei programai.

Šią minėjimo dalį atidarė p. G. Rugienis ir pakvietė LOK pirmininką p. V. Ignaitį skaityti paskaitą. P. V. Ignaitis, meistriškai paruoštas savo paskaitą, ją papildydamas p. G. Melnyko montažu iš "Partizanų užrašų", sugebėjo publiką atitolinti nuo kasdienybės ir mintyse perkelti į juodu šiuo apsigaubusią, Golgotos kelius einančią, kruviną tėvynę. Pabaigai p-lė A. Rickaitė padėklamavo partizanų eilėrašį "Pavergtai Tėvynei".

Po programos padaryta rinkliava Tautos Fohdai ir surinkta \$140.26.

Išnuomojamas kambarys II-me aukšte vyrii arba mergaitė. Galima naudotis virtuve. Kreiptis 10 Abbott Ave., Tel. LY. 7915.

Išnuomojamas frontinis kambarys vedusį porai arba dviems asmenims. Galima naudotis virtuve. Kreiptis 270 Wright Ave., Tel. KE. 3491.

Esu nevedęs, 34 metų amž., noriu susirašinėti su mergaite 26-32 metų, vedybų tikslu. Atsakysiu į rimto turinio laiškus. Su pirmu laišku prašau prisiųsti fotografiją. K. V. 90 East Chester Ave., St. Catharines, Ont.

mylios nuo Montrealeio, ir užsibaigs pirmadienio vakare. Tėvai bei šiaip norintieji aplankyti skautus turės progos visą sekmadienį, kuomet skautai turės savo pasirodymą — lauzą.

— Pereitą sekmadienį įvyko pirmoji atidarymo gegužinė. Nors keblus pirmąkart nuvažiavimas, bet dalyvių susirinko geras būrys.

Laužiai pro atdaras duris

Pieną paliejusi katė — p. Pagiris — "NL" Nr. 24 šaukiasi jo, nekaltojo, pasigailėti dėl "jautraus ir užgaulingo reagavimo" į jo paskelbtą "plačiausios tolerancijos" spaudoje žinią, kad "Sv. Kazimiero parapija neturinti leidimo statyti naują bažnyčią", ir "kad jos išdė likimas dar nėra išspręstas". Reaguota, tačiau, ne į šią žinią, kad nėra leidimo (tą žino kiekvienas, kuris perskaitė "T2" pranešimą apie Sv. Kazimiero parapijos susirinkimą), bet į melą, kad, girdi, "kun. Bobinas paskelbė, kad jis turi leidimą statyti naują bažnyčią". Gal būt, ilgos ausys tokį paskelbimą ir girdėjo, bet reikėjo pasakyti, kur, kada ir kaip. Tada nereikėtų pro atdaras duris lauztis. Niekas p. Pagirio nekalina už paskelbimą žinios apie leidimo neturėjimą. Galima būtų tik jį kaltinti, kad jis tą žinią paskelbė keturioms savaitėms po to, kai ji visiems montrealiečiams tapo žinoma po Sv. Kazimiero parapijos susirinkimo.

Kokių būdu Sv. Kazimiero parapijos išdas tapo "spręstina" klausimu? Katalikų Bažnyčios istorijoje labai retai teko girdėti atvejų, kad Bažnyčios aukštieji pareigūnai imtų vienos parapijos išdą "spręsti" atiduoti kitai. Aušros Vartų parapija buvo įkurta neatsiklausius Sv. Kazimiero parapijos. Iš 600 Sv. Kazimiero parapijos narių, kažin ar bus daugiau 60 trokštančių savanorių ir savaimingai prigulėti prie Aušros Vartų parapijos. Aišku, kaip geri katalikai, jei jau vyresnybės taip nutarta, jie prgule prie tos parapijos, kurios geografinės ribos jie gyvena, bet tas nereikia, kad jie nori ir savo įmokėtus pinigus, visą laiką naudotus Sv. Kazimiero parapijai palaikyti, naujon parapijon atnešti. Visi gandai, apie "spręstinumą" Sv. Kazimiero parapijos išdą yra įžaidimas A. Vartų parapijos kūrėjų, nes pavaizduoja šiuos menkos dvasios ir silpnos pasiryžimo katalikais, norinčius savo parapijos, bet negalinčius jos išlaikyti. Tokie gandai "plačiausios tolerancijos" spaudoje, aišku, turi tikslą discredituoti ir Montrealeio arkivyskupą, kuris juk, aišku, žino, kad Sv. Kazimiero bažnyčios klebonas ir jo parapijonai išdą ugde tik vienam tikslui — pastatyti amžinesnį ir gražesnį paminklą lietuvių katalikų buvimui Kanadoje atžymėti — naują Sv. Kazimiero vardo bažnyčią. Tolerantams konfiskacijos, aišku, "pakenčiamos", bet lietuviui katalikui ir Bažnyčios vyresnybei labai tolimos.

Red. pastaba. Šia proga mes norėtume pasveikinti "NL" redakciją, visur "išlaikysią lygsvarą" ir nepraleidžiančią "gerų progų".

K. Truska.

Mūsų koresp. minimoji "NL" žinutė, pasirašyta Pagirio, baigiama šitaip: "Manau, kad dabar ir gerb. "T2" redakcijai bus aišku, kiek yra tolerantiška "Nepr. Lietuva" ir koks tolerantiškumas yra "T2" "NL" atžvilgiu, o mieli skaitytojai tepadar savo išvadas". Šį pranešimą "NL" redaktorius paliko neisbraukęs. Mes sveikiname "NL" redakciją blikstelėjusią dar vienu nauju "plataus akiračio ir tolerantišku" perliuku, kai iš dviejų korespondentų susikirtimo apibūdinami laikraščiai. Iki šiol korespondentai ar bendradarbiai spaudoje ginčydavosi tarp savęs. Pasirodo, kad "NL" dar vieno išradimo pasiekė, būtent, kad ginčas turi būti vedamas su laikraščiu. Sveikiname!

— Rita Kazanevičiūtė sėkmingai išlaikė seselės slaugės egzaminus Homeopatijos ligoninėje ir gavo atitinkamus pažymius. Į iškilmes atsilankė jos tėveliai, giminės, kleb. kun. Bobinas. Rita antroji lietuvių Kanadoje gavusi seselės laipsnį. Pirmoji buvo (apie dešimtį metų atgal) Angela Palubinskaitė, kuri šiandien yra ponija Mailienė ir auklėja gražią šeimynėlę.

V.

Pavyzdys

Netekusiemis tėvynės ir, besiblaškantiems po laisvąjį pasaulį, nieko nėra malonesnio, kaip su tikti jau ilgesnį laiką gyvenantį svetur tautietį. Dar daugiau džiaugsmo sukelia, jeigu tas tautietis per ilgesnį laiką nepamiršo savo lietuviškos kalbos, papročių ir labai daug sielojasi dėl Lietuvos nelaimės, o varge ar nelaimėje atsidūrusiems lietuviams su visa siela ir didžiausiu nuosirdumu stengiasi padėti: sudarydamas imigravimui dokumentus, ar atvykusiems suradamas darba bei pastogė. Vienas iš tokių, kuriam jau šimtai tremtinių neperdaugiau. Vienas iš tokių, kuria mjaui šimtai tremtinių už suteiktą pagalbą yra dėkingi, gyvena Montrealyje. Tas tau rus lietuvis yra, p. Ivaškevičius, čia gyvenęs su šeima virš 20 metų, turintis valdišką tarnybą, išauginęs ir išauklejęs didelėmis patirtimis dvi dukras, kurios yra baigusios aukštuosius mokslus ir kurių vienintelis tikslas matyti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Neperseniai viena iš jų ištekojo už p. Vytauto Gavelio. Naujai lietuviškai šeimai linkėtina laimės, sėkmės ir laimingo grįžimo į laisvą tėvynę.

Pirmą kartą atsilankęs pas pp. Ivaškevičius, tuojaus bus nuosirdžiai sutiktas paties p. Ivaškevičiaus, ponios ar dukrų ir pasijus tartum Lietuvoje. Vytis, lietuviškas kryžius ir paveikslai netik maloniai nuteikia, bet ir išspaudžia džiaugsmo asarą. Vargai ir rūpesčiai dingsta, o nejuociomis perbėga mintis, ar daug iš mūsų per ilgesnį laiką svetur liksis ištikimi Lietuvai, kaip pp. Ivaškevičių šeima. Tai grynas pavyzdys visiems, tiek buvusiems Lietuvoje aukštiems pareigūnams, tiek eiliniams darbininkams. Mūsų skaičius yra labai nedidelis ir jeigu iš to skaičiaus dalis i-rupės "prisitaikindami" prie visos sąlygų, lietuvių tautai, kuri žiauriausiu būdu naikinama pačioje Lietuvoje, bus didelio nuostolio.

AR JUS PAGEIDAUJATE? PIRKTI NAMUS!

Norėdami pirkti ar parduoti namus kreipkitės į

A. Garbenis

★

Mes turime Toronto mieste pasirinkimui daug senų ir naujų namų. Kalbame: lietuviškai, latviškai ir slavų kalbomis.

Kreiptis: A. GARBENIS

H.M. DAVY & Co

REALTORS

105 RONCESVALLES AVE.

Tel. LA. — 2763, LA. — 6101, vakarais — HY. — 1543